

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW
NA LATA 2021 – 2025**

WOJCIESZÓW

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Charakterystyka Gminy Wojcieszów	5
II.1	Potencjał kulturowy i przyrodniczy Wojcieszowa	6
II.2	Demografia i zmiany demograficzne	8
II.3	Infrastruktura społeczna gminy	11
II.4	Rynek pracy	20
II.5	Uwarunkowania gospodarcze	24
II.6	Pomoc społeczna	27
II.6.1	Beneficjenci pomocy społecznej	27
II.6.2	Pomoc finansowa w postaci zasiłków	31
II.6.3	Powody przyznawania zasiłków	33
II.6.4	Sytuacja osób niepełnosprawnych i zależnych	34
II.6.6	Dożywianie	38
II.6.5	Wsparcie asystenta rodziny i piecza zastępcza	39
II.6.7	Dodatki energetyczne i mieszkaniowe	41
II.6.8	Bezpieczeństwo mieszkańców i procedura „Niebieskie Karty”	41
II.7	Zjawisko wykluczenia społecznego	43
II.8	Piramida problemów społecznych	44
III.	Wyniki badań opinii mieszkańców Gminy Wojcieszów	48
IV.	Cele strategiczne i operacyjne	57
V.	Analiza SWOT	58
VI.	Spójność z dokumentami strategicznymi	60
VII.	Kierunki działań	61
VIII.	Monitoring i ewaluacja	68
IX.	Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć	69

I. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojcieszów na lata 2021 - 2025 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania gminy w sferze społecznej. Ma to ogromny wpływ na funkcjonowanie sfery ekonomicznej, demograficznej i gospodarczej całego regionu, dlatego należy dążyć do eliminacji lub minimalizacji problemów społecznych w nim występujących. Rozwiązywanie problemów społecznych jest nadal jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich szczebli. W rozwiązywanie problemów społecznych winny być także zaangażowane organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego, w tym m.in. organizacje pozarządowe, czy podmioty gospodarcze.

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ograniczenie lub wyeliminowanie zdiagnozowanych problemów społecznych na obszarze Gminy Wojcieszów. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie. Zaplanowane w ramach Strategii działania ukierunkowane zostały na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Na potrzeby precyzyjnego przygotowania się do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych konieczne jest przybliżenie spójnych definicji kierujących działania dla Gminy Wojcieszów.

Jakość życia definiowana jest jako postrzeganie przez jednostkę relacji kulturowych i społecznych wyznaczających jej oczekiwania, zainteresowania oraz cel życia. Definicja uwzględnia perspektywę subiektywną, gdzie jednostka określa jakość swojego życia, odnosząc się do formułowanych przez siebie ocen i opinii. Odnosi się także do społeczno-kulturowych uwarunkowań, gdyż każda osoba jakość swojego życia ocenia w kontekście podzielanych i przekazywanych społecznie wartości i norm, co wynika z zajmowanego miejsca w strukturze społecznej. Definicja ta uwzględni również wielowymiarowość pojęcia, aby można było dokonać kompleksowej oceny jakości życia¹.

Spójność społeczna w najszerszym rozumieniu tego terminu to „możliwość zapewnienia przez społeczeństwo dobrobytu dla wszystkich swoich członków, minimalizując nierówności

¹ Quality of Life Group działająca w ramach Światowej Organizacji Zdrowia (WHOQOL Group, 1994)

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

i unikając polaryzacji”². Spójność społeczna oznacza możliwości społeczeństwa do zapewnienia dostatku wszystkim swoim członkom, poprzez minimalizowanie różnic i unikania rozwarstwienia. Koresponduje z równością szans, czyli równością praw dla każdego, bez szufladkowania, oceniania, stereotypizowania etc. Równość szans zapewnia efektywną samorealizację: kształcenie, zatrudnienie, możliwości rozwoju, nabywania pozytywnych postaw i nawyków, wiary we własne siły.

Kapitał społeczny to istotny element każdego społeczeństwa, na którym opiera się gospodarka i życie społeczne. Definiowany jest jako "zbiór rzeczywistych i potencjalnych zasobów, jakie związane są z posiadaniem trwałej sieci mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych związków wspartych na wzajemnej znajomości i uznaniu, lub (...) z członkostwem w grupie, która dostarcza każdemu ze swych członków wsparcia w postaci kapitału posiadanego przez kolektyw wiarygodności (...)”³. Kapitał społeczny to swoista sieć istniejących w danej grupie społecznych relacji pozwalających na współdziałanie jednostek we wspólnym interesie, a także rozwijania pomiędzy nimi kooperacji.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to proces, który umożliwia jednostce wypełniania ról społecznych oraz nawiązywania relacji społecznych. To także pełne korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej i osiągnięcie dochodów⁴.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie gminy Wojcieszków, ponieważ zawiera cele długoterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest praktycznym dokumentem dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do dalszych działań.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵.

² M. W. Kosieli, *Spójność społeczna – definicje, uwarunkowania, wskaźniki i strategie w Unii Europejskiej oraz Ameryce Łacińskiej*, „Ameryka Łacińska”, 1 (75) 2012, s. 29.

³ M. Adamczyk, *Wprowadzenie do teorii kapitału społecznego*, Lublin 2013, s. 16.

⁴ M. Pokora, *Ekonomia społeczna w polityce przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w Polsce*, „Ekonomia społeczna”, nr 2/2014, s. 9-10.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

II. Charakterystyka Gminy Wojcieszów

Gmina Wojcieszów jest gminą miejską położoną w południowo-zachodniej Polsce, w województwie dolnośląskim, w południowej części powiatu złotoryjskiego. Gmina Wojcieszów graniczy od północy z gminą Świerzawa (powiat złotoryjski), od południa z gminą Janowice Wielkie (powiat jeleniogórski), a od wschodu z gminą Bolków (powiat jaworski). Gmina Wojcieszów należy do najmniejszych gmin w powiecie złotoryjskim, jej powierzchnia wynosi 32,2 km², co stanowi 5,59% powierzchni powiatu.

Mapa 1 Położenie gminy Wojcieszów w powiecie złotoryjskim

Źródło: <https://www.google.com/>

Przez miasto Wojcieszów przebiega droga wojewódzka nr 328 oraz nieczynna linia kolejowa Legnica – Złotoryja – Marciszów – Kamienna Góra. W bliskim sąsiedztwie Wojcieszowa przebiega droga krajowa nr 3.

Miasto Wojcieszów położone jest w Sudetach Zachodnich na terenie Gór Kaczawskich oraz niewielkich skrawków Pogórza Kaczawskiego (Pogórze Wojcieszowskie i Rów Wlenia).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Wojcieszów rozciąga się na przestrzeni ponad 7 km wzdłuż doliny rzeki Kaczawy. Jest jedną z najstarszych osad w okolicy, bardzo malowniczo położoną. Położenie Wojcieszowa zostało uwarunkowane przez szlak handlowy wiodący ze Złotoryi do Kamiennej Góry, a stamtąd ku Przełęczy Lubawskiej otwierającej drogę do Czech. Wojcieszów otaczają liczne, wysokie i zalesione wzgórza Gór Kaczawskich: Młynica 456 m n.p.m., Mieszna 580 m n.p.m., Połom 667 m n.p.m., Miłek 566 m n.p.m. i Chmielarz 580 m n.p.m. Najbardziej interesujące są dwie z nich: Połom i Miłek. Zbudowane są one ze skał wapiennych. Występują tu interesujące zjawiska krasowe, bogata flora i fauna wapieniolubna rzadko spotykana w Polsce.

II.1 Potencjał kulturowy i przyrodniczy Wojcieszowa

Malownicze położenie tej miejscowości wpływa na to, że jest ona odwiedzana bardzo chętnie przez wielu turystów. Otaczające granice miasta wzniesienia i góry tworzą przepiękne krajobrazowe kompozycje, które pozwalają na dostrzeżenie prawdziwych walorów naturalnych tego miejsca. Przyrodniczym atutem są chociażby występujące tam zjawiska krasowe a także bogaty świat roślinny. Atrakcją jest z pewnością występująca tam flora wapieniolubna (otaczająca Wojcieszów wzniesienia i góry utworzone są ze skał wapiennych), którą niezwykle dostrzec jest w innych miejscach na terenie Polski. Dzisiejszy Wojcieszów został założony przez osiadających się między X a XII wiekiem wzdłuż biegu rzeki Kaczawy Słowianie. Pierwsi mieszkańcy obecnego Wojcieszowa trudnili się głównie rybołówstwem jak również myślistwem.

Zdjęcie 1 Gmina Wojcieszów

Źródło: <https://www.wojcieszow.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Wojcieszów oferuje bardzo dogodne warunki do uprawiania turystyki. Zarówno w okresie letnim jak i zimowym przyjeżdżający tam turyści mogą spędzić w sposób aktywny swój wolny czas, wybierając się na spacer w okoliczne góry. Szczególną uwagę przyciągają dwa szczyty: znajdujący się na wysokości 566 metrów nad poziomem morza Miłej oraz usytuowany 667 metrów ponad powierzchnią morza Połom. Atrakcją jest również z pewnością fakt, iż pobliskie wzniesienia i góry powstały ze skał wapiennych. W związku z tym na tamtejszych terenach spotkać można różniącą się od występującej zwykle w górach, wapniolubną roślinność.

Zdjęcie 2 Góry ze skał wapiennych w Wojcieszowie

Źródło: <https://www.wojcieszow.pl/>

Na terenie Wojcieszowa znajdują się również pewne obiekty o wartości zabytkowej. Ważną budowlą jest Kościół Wniebowzięcia Matki Bożej, który początkowo wzniesiony został w okresie XIII w., jednak obecnie tworzące go mury są wynikiem mającej kilkakrotnie miejsce na przestrzeni lat przebudowie. Ważnym obiektem są również pochodzące z XIV wieku ruiny zamku, który uległ znacznym zniszczeniom wskutek przeprowadzonych podczas wojen husyckich działań. Wojcieszów jest obecnie miejscowością, w której z pewnością zauważalne jest funkcjonowanie sektora turystycznego, jednak baza zarówno noclegowa jak i gastronomiczna jest stosunkowo skromna. Będąc na terenie Wojcieszowa warto udać się również w kierunku innych okolicznych miejscowości - Bolkowa, Janowic Wielkich czy też na przykład Świerzawy⁶.

⁶ <https://e-nocleg.pl/przewodnik-wojcieszow/przewodnik.html>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Zdjęcie 3 Ruiny zamku w Wojcieszowie

Źródło: <https://www.wojcieszow.pl/>

II.2 Demografia i zmiany demograficzne

W 2019 r. Gminę Wojcieszów zamieszkiwało 3 650 mieszkańców, w tym 1 877 kobiet (51,4%) oraz 1 773 mężczyzn (48,6%). W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 10,5%. Mieszkańcy Wojcieszowa zawarli w 2019 r. 18 małżeństw, co odpowiada 4,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa dolnośląskiego. W tym samym okresie odnotowano 2,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 32,1% mieszkańców Gminy Wojcieszów jest stanu wolnego, 52,3% żyje w małżeństwie, 5,7% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,6% to wdowy/wdowcy⁷.

W ostatnich latach zauważa się powolny, lecz systematyczny odpływ ludności z gminy. W roku 2016 gminę zamieszkiwały 3 742 osoby, a w 2019 r. o 92 osoby mniej. Spadek ogólnej liczby ludności jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości gmin w Polsce, z uwagi na ujemny przyrost naturalny. W 2019 r. na 3 650 wszystkich mieszkańców gminy, 59,67% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 16,99% było w wieku przedprodukcyjnym, a 23,34% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia widać, że w ostatnich analizowanych latach zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

⁷ <https://www.polskawliczbach.pl/Wojcieszow>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2016-2019

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2016	3 742	17,10	640	63,17	2 364	19,72	738
2017	3 696	16,80	621	62,26	2 301	20,94	774
2018	3 676	16,89	621	60,85	2 237	22,25	818
2019	3 650	16,99	620	59,67	2 178	23,34	852

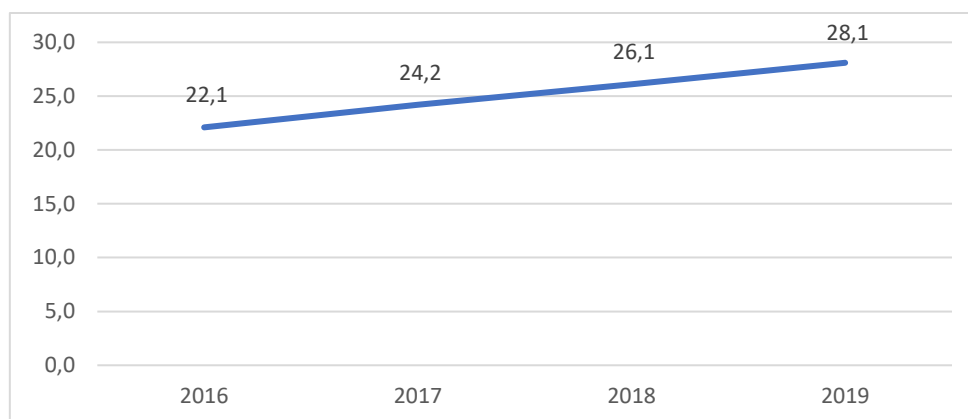
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko zachodzących zmian demograficznych w kontekście starzenia się społeczeństwa i ogólnego spadku ludności gminy zostało zasygnalizowane również w *Strategii Rozwoju Miasta Wojcieszów na lata 2015-2025*. Biorąc pod uwagę dane z „Prognozy ludności na lata 2014-2050” oraz dane demograficzne w podziale na poszczególne grupy wiekowe, należy spodziewać się pogłębienia w kolejnych latach zjawiska spadającej liczby urodzeń, przy jednoczesnym wydłużaniu się długości życia, co powoduje wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności”.

Wskaźnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, dla Gminy Wojcieszów wykazuje tendencję wzrostową, co potwierdza wzrost osób starszych i zjawisko wydłużania się życia mieszkańców gminy. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł w ostatnich 4 latach o 6 punktów procentowych, przyjmując w 2019 r. wartość 28,1. Proces starzenia się społeczeństwa stanowi tendencję ogólnopolską. Osób starszych przybywa w stosunku do liczby urodzeń. W efekcie zjawisko starzenia się społeczeństwa i wzrost osób w wieku poprodukcyjnym będzie wymuszało na samorządach podjęcie lub wzmocnienie odpowiedniej polityki społecznej, ukierunkowanej na potrzeby osób starszych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Warto dodać, że zjawisko wzrostu osób w wieku poprodukcyjnym jest charakterystyczne dla całego powiatu złotoryjskiego. W każdej z analizowanych gmin odnotowuje się wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w powiecie złotoryjskim w latach 2016-2019

Gmina	2016	2017	2018	2019
gmina Zagrodno	20,7	21,8	22,5	23,6
gmina Pielgrzymka	17,7	19	19,5	21,2
gmina Złotoryja	17,7	18,9	20,4	21,4
gmina Świerzawa	20,4	21,7	23,5	25,3

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

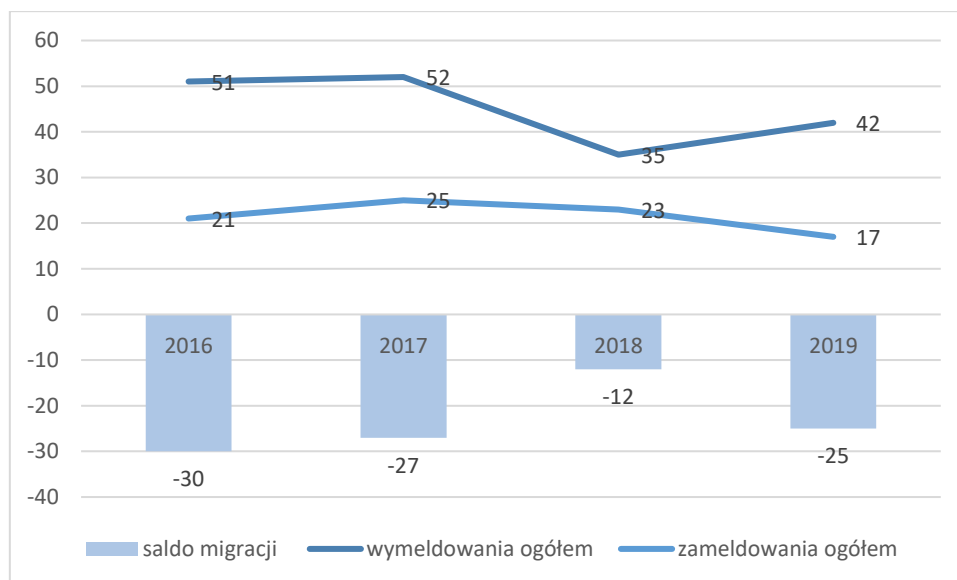
W 2019 r. w Gminie Wojcieszów odnotowano ujemny przyrost naturalny wynoszący -11. W 2019 r. urodziło się 23 dzieci, w tym 65,2% dziewczynek i 34,8% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,69 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2018 r. 44,8% zgonów w Wojcieszowie spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 24,2% zgonów były nowotwory, a 6,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Wojcieszowa przypada 9,27 zgonów. Jest to wartość znacznie mniejsza do wartości średniej dla województwa dolnośląskiego⁸.

⁸ <https://www.polskawliczbach.pl/Wojcieszow>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

W 2019 r. w Gminie Wojcieszów odnotowano łącznie 42 wymeldowania, a 17 zameldowań. Saldo migracji wyniosło -25. W analizowanym okresie odnotowuje się systematyczny odpływ liczby ludności, co jest zjawiskiem niepokojącym w kontekście rozwoju gospodarczego miasta.

Wykres 2 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

II. 3 Infrastruktura społeczna gminy

Edukacja

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy należą sprawy edukacji publicznej. Na terenie Gminy Wojcieszów funkcjonuje jedno Miejskie Przedszkole Publiczne, jedna Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego oraz jeden Klub Malucha.

W roku szkolnym 2019/2020 odnotowano łącznie 268 dzieci realizujących obowiązek szkolny, 96 dzieci uczęszczających do przedszkola i 16 dzieci do Klubu Malucha.

W Klubie Malucha zatrudnionych było w 2019 r. 4 osoby, w tym 3 nauczycieli dydaktyków oraz 1 osobę z obsługi.

Miejskie Przedszkole Publiczne w Wojcieszowie jest 5-oddziałową placówką oświatową. W budynku przedszkola mieści się 5 sal dydaktycznych, a przed budynkiem znajduje się przestronny i bezpieczny ogród dla dzieci wyposażony w plac zabaw. Placówka w roku szkolnym 2019/2020 zatrudniała 9 nauczycieli dydaktyków oraz 5 osób obsługi.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Zdjęcie 4 Miejskie Przedszkole Publiczne w Wojcieszowie

Źródło: <https://www.wojcieszow.pl/>

W Szkole Podstawowej im. Władysława Broniewskiego w Wojcieszowie zatrudnionych było 27 nauczycieli dydaktyków oraz 13 osób z obsługi. Placówka wyposażona jest w 18 sal lekcyjnych, salę komputerową, świetlicę, posiada halę sportową, salę gimnastyczną oraz jest dostosowana do potrzeb dzieci niepełnosprawnych (podjazd dla osób niepełnosprawnych, wejście dostosowane dla osób niepełnosprawnych).

Zdjęcie 5 Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Wojcieszowie

Źródło: <https://www.wojcieszow.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

W ramach Wieloletniego Rządowego Programu "Posiłek w szkole i w domu" w 2019 r. przeprowadzono remont zaplecza kuchennego stołówki w Szkole Podstawowej w Wojcieszowie. Otrzymano dotację na realizację zadania w kwocie 80.000,00 zł.

W ramach Rządowego programu o udzielenie wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych pn.: "Aktywna tablica" w roku 2019 otrzymano dotację w kwocie 13 992,48 zł. Zakupiono: tablicę interaktywną, projektory oraz głośniki.

W tym samym roku gmina przystąpiła do kontynuacji projektu pn. „Umiem pływać” o regionalnej nazwie „Dolnoślązak Umie Pływać 2019”, którego realizatorem była Dolnośląska Federacja Sportu. Uczestnikami projektu było 30 uczniów, 2 grupy po 15 uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej. W ramach projektu zorganizowano 10 zajęć (po 2 godziny lekcyjne) na krytej pływalni „Słowianka” w Jaworze.

W roku 2019 podpisano umowę o współpracy z Dolnośląską Federacją Sportu na pokrycie kosztów realizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych w ramach programu "Szkolny Klub Sportowy". Projekt obejmuje organizację 70 godzin zajęć dla 2 grup dzieci. Cykliczne zajęcia sportowe odbywały się w okresie 21.01.2019r. – 15.12.2019 r⁹.

Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Wojcieszowie

Centrum Biblioteczno – Kulturalne w Wojcieszowie jest samorządową instytucją kultury Gminy Wojcieszów i działalność swoją rozpoczęło dnia 1 stycznia 2020 r. Działa na podstawie Uchwały Nr VII.51.2019 Rady Miasta Wojcieszów z dnia 2 października 2019 r. w sprawie zmiany nazwy oraz statutu samorządowej instytucji kultury pod nazwą Miejska Biblioteka Publiczna w Wojcieszowie. Głównym dokumentem wewnętrznym, na podstawie którego działa CBK jest regulamin organizacyjny wprowadzony przez Dyrektora Centrum Biblioteczno – Kulturalnego Zarządzeniem Nr 1.2020 z dnia 8 stycznia 2020 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Centrum Biblioteczno- Kulturalnego w Wojcieszowie.

W 2020 r. z powodu pandemii działalność CBK była ograniczona, jednakże zrealizowano wiele działań na rzecz szerzenia kultury wśród mieszkańców miasta. Do najważniejszych inicjatyw należały: organizacja ferii zimowych dla 34 dzieci, organizacja dwutygodniowej półkolonii

⁹ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 8-9.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

„Wakacje w Sercu Gór Kaczawskich”, zorganizowanie konkurs „Wojcieszów w obiektywie”, pozyskanie środków na zakup nowości wydawniczych oraz rozpowszechnianie czytelnictwa.

W oparciu o dane z GUS Miejska Biblioteka w Wojcieszowie w 2019 r. posiadała w swoich zbiorach 35 581 woluminów. W tym samym roku odnotowano wzrost liczby czytelników do 504 osób z jednoczesnym wzrostem wypożyczeni do 10 170. W latach 2015-2018 Miejska Biblioteka zatrudniała 5 osób, w 2019 r. liczba etatów została zredukowana do 2. Od 2020 r. w Centrum Bibliotecznym – Kulturowym zatrudnionych jest 5 pracowników bibliotecznych.

Tabela 3 Księgozbiór biblioteczny oraz liczba czytelników w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
księgozbiór	35 295	35 508	35 698	35 725	35 581
czytelnicy w ciągu roku	497	491	469	422	504
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	9 765	9 360	9 341	8 725	10 170

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Organizacje pozarządowe

Działalność organizacji pozarządowych stanowi dla mieszkańców Gminy Wojcieszów ważne miejsce, gdzie rozwija się ich aktywność społeczna, kulturalna i sportowa. Na terenie gminy funkcjonuje 12 organizacji społecznych (stowarzyszeń), do których należą:

Tabela 4 Liczba organizacji społecznych w Wojcieszowie (stan na styczeń 2021 r.)

Lp.	Nazwa stowarzyszenia
1	Ochotnicza Straż Pożarna w Wojcieszowie
2	SOBIERADZIK
3	MIŁEK
4	„Nasz Wojcieszów”
5	„Przyjaciele Wojcieszowa”
6	Stowarzyszenie Ziemi Aktywnych
7	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
8	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Wojcieszowie
9	„Speleoklub Bobry”
10	M. Z. K. S. ORZEŁ
11	Klub Sportowy „Budowlani Wojcieszów”
12	„Kreatywny Wojcieszów”

Źródło: <https://gminawojcieszow.bipgmina.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Współpraca samorządu z lokalnymi organizacjami realizowana jest w ramach uchwalonego Programu współpracy Gminy Wojcieszów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Program zakładał współpracę finansową i pozafinansową sektorów. W 2019 r. współpraca o charakterze finansowym polegała na zleceniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, w formie: wspierania realizacji zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji, a także na zleceniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tryb pozakonkursowy). Natomiast współpraca o charakterze pozafinansowym opierała się głównie na stałym, bieżącym przyptywie informacji dotyczących organizowanych imprez, możliwości pozyskiwania grantów i dotacji z zewnątrz, publikowaniu ważnych informacji na stronie internetowej Gminy Wojcieszów, użyczeniu sal i pomieszczeń należących do Gminy.

Gmina Wojcieszów w 2019 r. przekazała na realizację zadań z zakresu działalności kulturalnej dotację w łącznej kwocie 15 754,33 zł. Wsparciem zostały objęte następujące organizacje:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Jeleniej Górze, Zarząd Koła Nr 8 w Wojcieszowie – 1 600,00 zł. „IX Spotkanie Noworoczno-Kolędowe”,
- Stowarzyszenie „Przyjaciele Wojcieszowa” - Męski Zespół Śpiewaczy - 1 300,00 zł. „V Wojcieszowskie Śpiewanie Kolęd i Pastorałek”
- Stowarzyszenie „Kreatywny Wojcieszów” - 7 500,00 zł. „Galeria Piosenki Pięknej”
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Jeleniej Górze, Zarząd Koła Nr 8 w Wojcieszowie – 1 296,00 zł. „Na ludowo - promocja kultury ludowej”,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Jeleniej Górze, Zarząd Koła Nr 8 w Wojcieszowie – 3 298,33 zł. „IV Festiwal Folkloru SENIOR – Seniorzy Seniorom,
- Stowarzyszenie „Kreatywny Wojcieszów” - 760,00 zł. „Koncert Jana Kondraka”¹⁰.

¹⁰ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 9.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Natomiast na realizację działalności sportowej w zakresie kultury fizycznej Gmina Wojcieszów w 2019 r. przekazała dotację w łącznej kwocie 62 000,00 zł. dotację otrzymały:

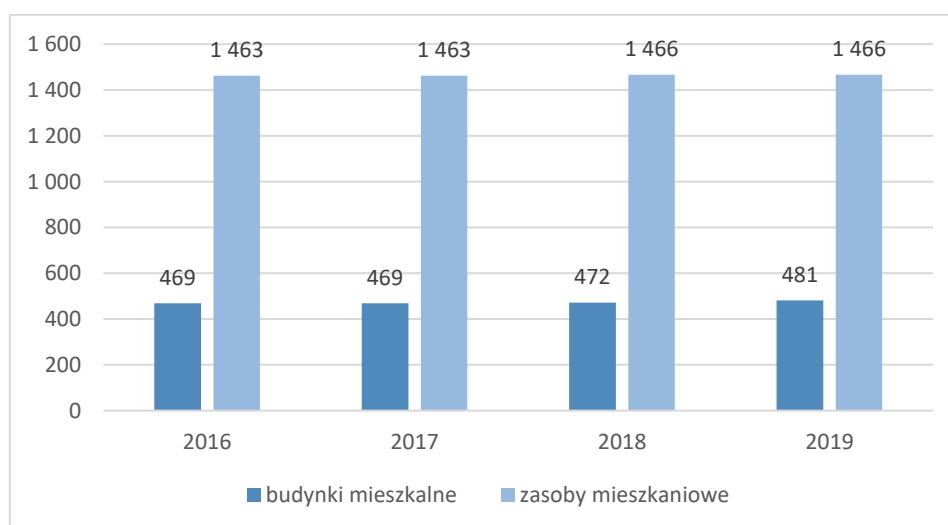
- Klub Sportowy „Orzeł” Wojcieszów – 44 000,00 zł,
- Klub Sportowy „Budowlani” Wojcieszów – 18 000,00 zł¹¹.

Dla porównania dotacja na realizację zadań z zakresu działalności kulturalnej w 2018 r. wynosiła 10 898,67 zł, a z zakresu kultury fizycznej - 59 500,00 zł, co świadczy o wzroście kwot finansowych przekazywanych dla organizacji społecznych funkcjonujących na terenie gminy.

Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Na terenie Gminy Wojcieszów w 2019 r. znajdowało się 481 budynków mieszkalnych i 1 466 nieruchomości (mieszkań). W przeciągu 4 lat przybyło 12 budynków mieszkalnych, co świadczy o niskim potencjale rozwojowym gminy pod względem zamieszkania. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 136 m².

Wykres 3 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

¹¹ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 10.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 98% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 93,38% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 89,3% mieszkań posiada łazienkę, 70,9% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego.

Tabela 5 Infrastruktura techniczna gospodarki mieszkaniowej w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019 [%]

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
wodociągi	97,9	97,9	98,0	98,0
łazienka	89,2	89,2	89,3	89,3
centralne ogrzewanie	70,7	70,7	70,9	70,9

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Z danym MOPS Wojcieszów wynika, że w 2019 r. w zasobach gminnych liczba mieszkań komunalnych wynosiła 245. Liczba złożonych wniosków na mieszkania komunalne w 2019 r. wynosiła 34 i była większa o 7 niż w roku wcześniejszym. W Wojcieszowie znajduje się 50 lokali socjalnych, na które 18 osób oczekuje na przydział mieszkania¹².

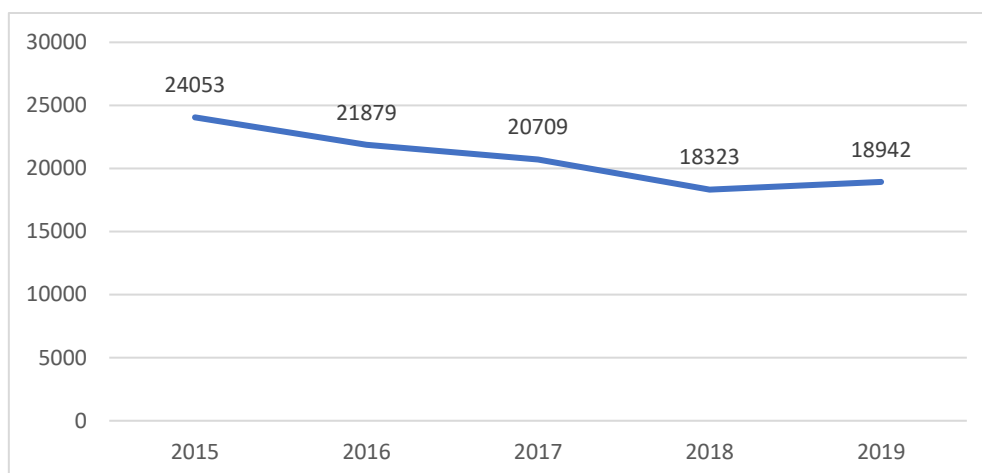
Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Wojcieszów funkcjonowały w 2019 r. 2 podmioty lecznicze, w tym jeden zarządzany przez gminę. Na terenie gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa w Wojcieszowie oraz jedna apteka „Zdrowie”. W analizowanych latach 2015-2019 liczba udzielonych porad lekarskich ulegała zmniejszeniu, jednakże w 2019 r. odnotowano wzrost wskaźnika udzielonych porad lekarskich w Wojcieszowie. Świadczyć to może o wzrastającej potrzebie mieszkańców w dostępie do podstawowej opieki medycznej w kontekście starzejącego się społeczeństwa. W 2019 r. udzielono łącznie 18 942 porady lekarskie, czyli więcej o 619 niż w 2018 r.

¹² Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2019, s. 11.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 4 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

W Gminie Wojcieszów w 2019 r. obowiązywały następujące dokumenty dotyczące działalności zdrowotnej:

- Program zwiększania dostępności do świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej dla mieszkańców Gminy Wojcieszów na lata 2018-2020;
- Programy zdrowotne i promocja zdrowia;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019¹³.

Wydatki na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych zrealizowano w roku 2019 w kwocie 42 402,75 zł i zwalczanie narkomanii w kwocie 1 656,35 zł. na terenie gminy prowadzono profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną dla dzieci i młodzieży w celu przeciwdziałania i zwalczania alkoholizmu i narkomanii. W ramach tej działalności przeprowadzono:

- zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w okresach od 1 kwietnia do 31 maja 2019 r. i od 15 września 2019 do 31 grudnia 2019 r, które odbywały się w lokalu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wojcieszowie. Zajęcia kierowane były do dzieci w wieku od 7 do 12 lat i miały na celu urozmaicenie czasu wolnego, zapewnienie opieki, stworzenie bezpiecznego środowiska, zwiększenie umiejętności radzenia sobie

¹³ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 20.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

w trudnych sytuacjach w domu i poza domem, tworzenie warunków do nauki oraz umożliwienie poznawania mechanizmów uzależnień oraz ich wpływów na życie rodzinne. W zajęciach uczestniczyło 15 dzieci. Łącznie odbyło się 48 spotkań w wymiarze 78 godzin. Na każdych zajęciach dzieci otrzymywały zdrowy posiłek, który mogły przygotować samodzielnie bądź przy pomocy wychowawcy. Zwieńczeniem zajęć była wycieczka do „galerii pod aniołami” oraz warsztaty w Zagrodzie Edukacyjnej.

- zrealizowano innowację pedagogiczną w dniach 6 – 9 czerwca 2019 r., pn.: „100 lat Niepodległości Polski na ścieżkach Krakowa – wycieczka szkolna jako wartościowy element kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. W projekcie uczestniczyło 21 uczniów pochodzących z rodzin rozbitych, niepełnych, zagrożonych patologią, których rodziny objęte są pomocą MOPS Wojcieszów.
- zorganizowano i sfinansowano wypoczynek letni (kolonie) dla 15 dzieci w wieku 10 – 14 lat w miejscowości nadmorskiej – Jastrzębia Góra, w miesiącu lipcu 2019 r, zrealizowano program pobytu, który zawierał wiele różnorodnych atrakcji: gry, zabawy, konkursy z nagrodami, zajęcia sportowe, plastyczne, spotkania integracyjne, wycieczki piesze i autokarowe.
- zakupiono nagrody na II Rodzinny Piknik – Wakacje bez używek.
- w klasie III Szkoły Podstawowej zrealizowano program profilaktyczny „Cukierki”, należy do programów wczesnoszkolnych realizowanych w przedziale wiekowym od klasy 0 do klasy IV, skorzystało z niego 20 uczniów.
- w Szkole Podstawowej uczniowie zrealizowali założenia ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” organizowanej przez Stowarzyszenia Producentów i Dziennikarzy Radiowych w Poznaniu. W ramach kampanii uczniowie wzięli udział w różnych konkursach. Zrealizowano również program profilaktyczny „Sport – TAK, Nałóg – NIE”¹⁴.

W 2019 r. Gmina Wojcieszów przeznaczyła dodatkowe środki na ochronę zdrowia i profilaktykę poprzez dotacja dla Przychodni SPZOZ na realizację zadań w zakresie programów zdrowotnych i promocji zdrowia w wysokości 36 840,00 zł. Celem zrealizowanego programu zdrowotnego było zapewnienie mieszkańcom Wojcieszowa dostępu do lekarzy specjalistów,

¹⁴ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 20-21.

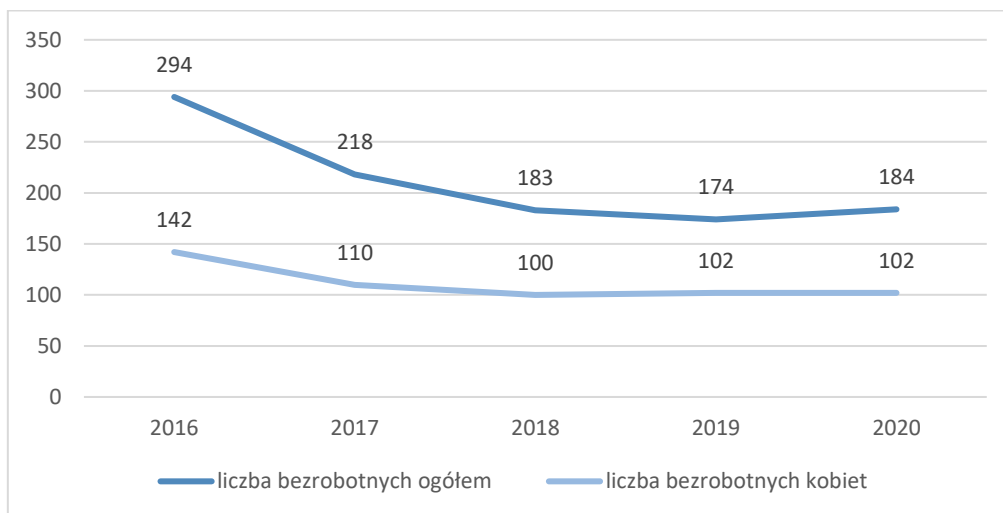
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

tj. ortopedy i ginekologa w miejscu zamieszkania, bez konieczności dojazdu do innych miejscowości, skrócenie okresu oczekiwania na wizytę u lekarza specjalisty, szybką diagnozę, zapobieganie przedwczesnym chorobom i powikłaniom przewlekłych schorzeń, zwiększenie wiedzy i promowanie korzystnego dla zdrowia stylu życia. Z programu skorzystało łącznie 965 mieszkańców Wojcieszowa, z tego 613 kobiet i 352 mężczyzn. Udzielono 945 porad ortopedycznych na kwotę 32 180,00 zł oraz 20 porad ginekologicznych na kwotę 1 170 zł. Dodatkowo sfinansowano badania RTG w kwocie 3 490,00 zł¹⁵.

II. 4 Rynek pracy

Bezrobocie rejestrowane w 2019 r. w Gminie Wojcieszów wynosiło 15,6% (19,8% wśród kobiet i 12% wśród mężczyzn). Na przestrzeni ostatnich 4 lat odnotowano spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia w gminie o 120 osób, w tym 40 kobiet w porównaniu z rokiem 2016. Jednakże w grudniu 2020 r. nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych mężczyzn o 10 osób. Liczba bezrobotnych kobiet utrzymała się na takim samym poziomie, jak na koniec 2019 r.

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne, dane z PUP Złotoryja

Zjawisko pandemii COVID-19 spowodowało wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju. W Polsce w grudniu 2020 r. stopa bezrobocia wynosiła 6,2%, w województwie dolnośląskim 5,6%, a w powiecie złotoryjskim 13,8%. W Gminie Wojcieszów w wyniku sytuacji

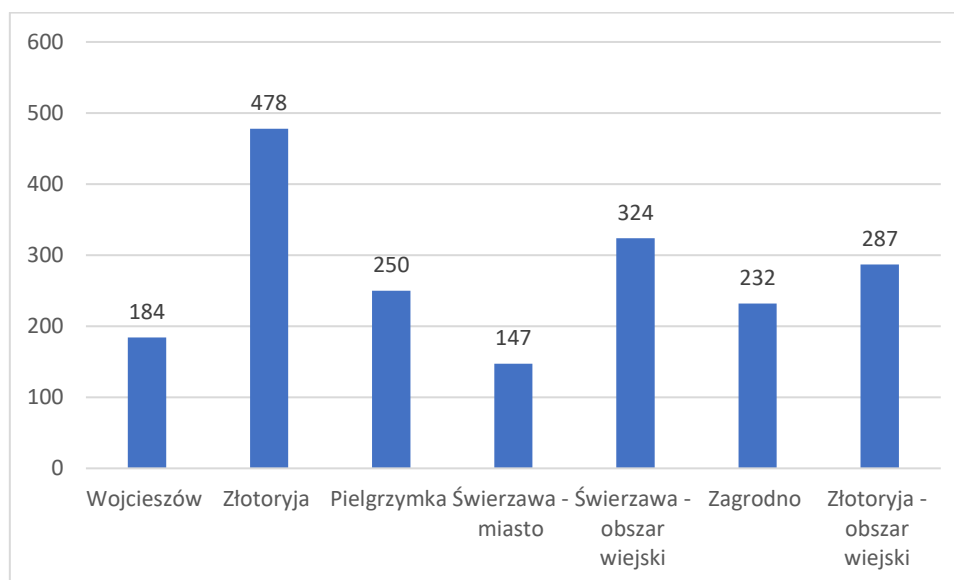
¹⁵ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 22.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

epidemicznej również odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych. W czerwcu 2020 r. przybyło 33 osoby bezrobotne, a na koniec roku 2020 r. – 10 osób. Ogólny wzrost poziomu bezrobocia w powiecie i województwie może świadczyć o pogarszającej się sytuacji samego rynku pracy w regionie, a w konsekwencji przełożyć się na sytuację społeczną Gminy Wojcieszów.

Analizując liczbę bezrobotnych w poszczególnych gminach w powiecie złotoryjskim w 2020 r. odnotowano największą liczbę osób bezrobotnych w gminie Złotoryja (287 osób, w tym 168 kobiet), a także w samym mieście (478 osób) oraz w gminie Świerzawa (324 osób, w tym 166 kobiet). Wojcieszów na tle pozostałych gmin w powiecie charakteryzował się jednym z najniższych wskaźników liczby bezrobotnych na koniec grudnia 2020 r.

Wykres 6 Liczb osób bezrobotnych w poszczególnych gminach w powiecie złotoryjskim w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne, dane z PUP Złotoryja

Dane z lat 2016-2019 dotyczące bezrobocia w Gminie Wojcieszów wskazują, że jednym z większych problemów społecznych gminy jest liczba osób bezrobotnych i samo zjawisko bezrobocia. Warto podkreślić, że analiza danych wykazała, że duży odsetek osób pozostających bez zatrudnienia w gminie stanowią kobiety. Od wielu lat utrzymuje się tendencja, że większą liczbę osób bezrobotnych w gminie stanowią kobiety (19,8% w 2019 r.), co może świadczyć o niskich kwalifikacjach zawodowych, braku aktywizacji zawodowej lub pełnieniu innych funkcji społecznych (wychowywanie dzieci, zajmowanie się gospodarstwem domowym, opieką nad osobami zależnymi). Często obowiązki domowe

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

nie pozwalają kobiecie na podjęcie pracy zawodowej lub wymuszają rezygnację z dotychczasowej pracy. Dostępne oferty pracy, w zakresie pracy trójzmianowej, również nie spełniają oczekiwań kobiet, gdyż bardzo często nie mogą one pozwolić sobie na pracę w trybie nocnym, z uwagi na wychowywanie małoletnich dzieci. W efekcie bezrobotne kobiety mogą borykać się z problemem braku bezpieczeństwa finansowego i stabilizacji życiowej. Kobiety także bardziej narażone są na bezrobocie długotrwałe. Aby przeciwdziałać wyłączeniu zawodowemu kobiet i ich bezrobociu konieczna jest aktywizacja skierowana na zniwelowanie samego problemu braku pracy oraz na ułatwienie powrotu do pracy po urlopie macierzyńskim, wychowawczym lub po przerwie w zatrudnieniu wynikającej z innych przyczyn. Tym samym nie należy zapominać także o możliwościach zapewniania opieki dzieciom na czas pracy kobiety lub osobom pozostających pod ich nadzorem. Istotna jest tutaj pomoc różnych instytucji i wsparcie samorządu w organizacji opieki dla najmłodszych i osób zależnych. W kontekście skutków pandemii ten problem będzie miał kluczowe znaczenie w kolejnym roku.

Z diagnozy wynika, że głównymi przyczynami braku aktywności zawodowej kobiet w Gminie Wojcieszów jest przede wszystkim konieczność zapewnienia opieki dzieciom i osobom zależnym, trudności z powrotem do pracy po urloпах rodzicielskich, w miarę bezpieczna sytuacja finansowa – praca partnera, świadczenia 500+, praca w „szarej strefie” oraz praca sezonowa.

Ważną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby zaliczane do grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup osoby młode, do 30 roku życia oraz osoby starsze – po 50 roku życia. Wśród pierwszej grupy odnotowano spadek liczby młodych osób bezrobotnych w 2020 r. o 24 osoby. Można zatem stwierdzić, że w ostatnim okresie osoby młode łatwiej znajdują zatrudnienie i szybciej zasilają grupę osób pracujących, przy jednoczesnym zasilaniu budżetu gminy (dochody z PIT).

Dane dotyczące osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia w Gminie Wojcieszów wskazują na zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych w tej grupie. W 2016 r. było ich 89, a w 2020 r. – 54 osoby. Osoby bezrobotne po 50 roku życia znajdują się w niekorzystnej sytuacji, która zagraża wykluczeniu społecznemu. Z uwagi na posiadanie statutu osoby bezrobotnej oraz często nieodpowiednimi lub zdezaktualizowanymi kwalifikacjami osoby

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

mają trudności ze znalezieniem pracy. To w konsekwencji prowadzi do pogorszenia jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności społecznej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na tę grupę osób bezrobotnych, aby minimalizować zjawisko zagrożenia wykluczeniem społecznym osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 6 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2016 -2020

ROK	Bezrobotni		Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Ogółem	Ogółem
2016	294	142	61	89	198
2017	218	110	46	72	145
2018	183	100	34	60	126
2019	174	102	41	55	109
2020	184	102	37	54	124

Źródło: Opracowanie własne, dane z PUP Złotoryja

W analizowanym okresie ostatnich 5 lat odnotowano również spadek liczby osób zaliczanych do długotrwale bezrobotnych (o 74 osoby). Wśród ogólnej liczby bezrobotnych w Wojcieszowie to osoby długotrwale bezrobotne stanowią największy odsetek bezrobotnych w gminie. Praca z tą grupą osób jest niezwykle trudna i niewystarczająca. Bierność zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych zazwyczaj posiada kilka przyczyn. Często są to osoby, które w ogóle nie chcą podjąć zatrudnienia i zasilają „szarą strefę”, rejestrując się od czasu do czasu w PUP, aby otrzymać status bezrobotnego. Należy zatem w dalszym ciągu podejmować próby ich aktywizacji zawodowej, aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego. Osoby długotrwale bezrobotne to często również osoby, które dziedziczą status bezrobotnego, posiadają wrodzoną bezradność oraz charakteryzują się roszczeniową postawą w stosunku do pomocy społecznej.

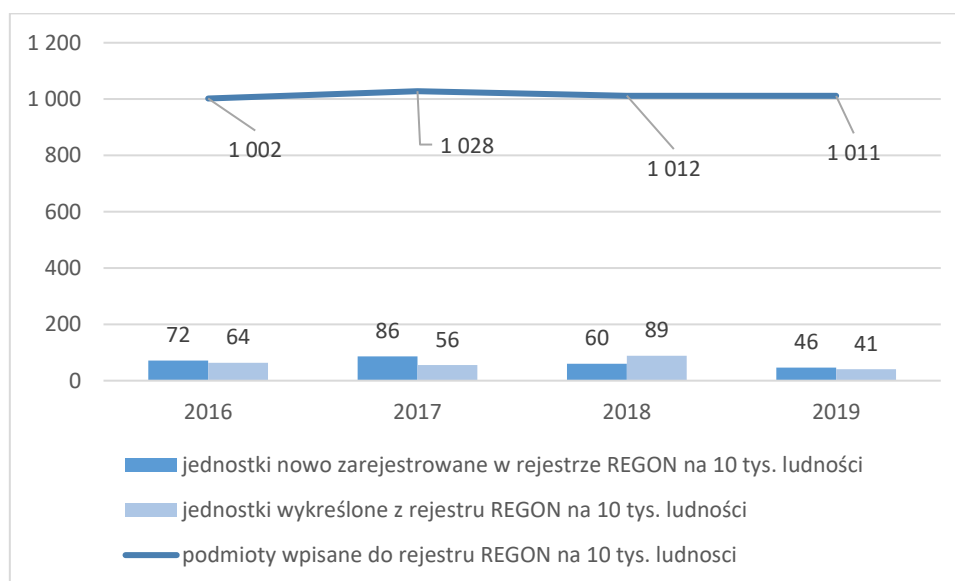
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

II.5 Uwarunkowania gospodarcze

Uwarunkowania gospodarcze analizowane pod kątem opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, zależne są przede wszystkim od zasobów ludzkich zasilających rynek pracy, a zatem kapitału ludzkiego. Obok niego istotne znaczenie mają zasoby gospodarcze i ekonomiczne. Analizując potencjał gospodarczy Gminy Wojcieszów należy pamiętać, że jest to gmina mała, zlokalizowana w obszarze niekorzystnych warunków gospodarowania.

W Gminie Wojcieszów w roku 2019 w rejestrze REGON na 10 tys. ludności zarejestrowanych było 1 011 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 603 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 46 nowych podmiotów, a 41 podmiotów zostało wyrejestrowanych. W analizowanych latach 2016-2019 najmniej zarejestrowano i wyrejestrowano podmiotów w 2019 r.

Wykres 7 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

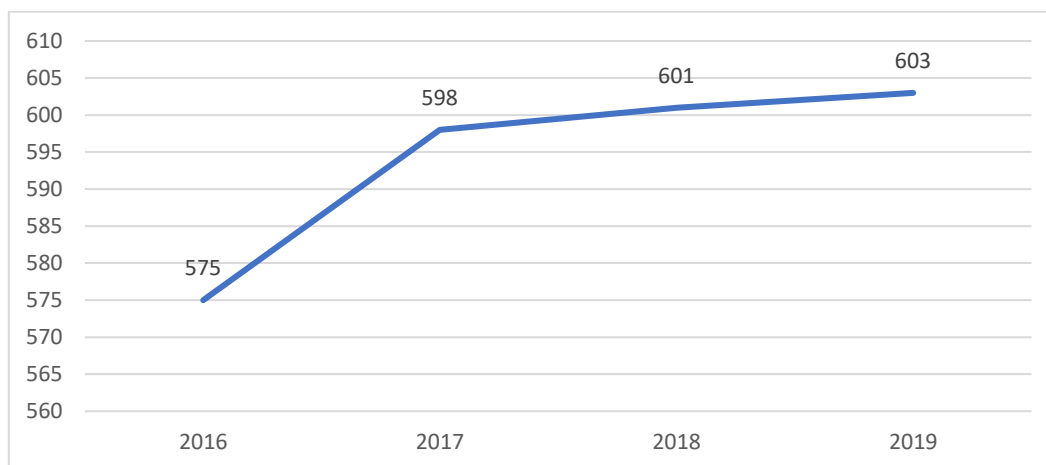
W Wojcieszowie 2019 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 14 podmiotów stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (362) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 0,8% (3) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 24,4% (90) podmiotów, a 74,8% (276) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

w Wojcieszowie najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (28,2%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (28,2%)¹⁶.

Wśród osób prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności odnotowuje się wzrost liczby tego wskaźnika. W 2016 r. odnotowano 575 takich osób, a w 2019 r. 603 (wzrost o 28 osób), co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Należy jednak pamiętać o osobach, które nie wykazują się przedsiębiorczością i brakiem zaangażowania w podejmowanie pracy zawodowej, a w efekcie pozostają bezrobotne. Brak chęci do podejmowania pracy zawodowej oraz przekwalifikowania się, gdy wymaga tego rynek pracy może wynikać z braku wiedzy na temat zakładania działalności gospodarczej i nieznamomości niezbędnych przepisów prawa oraz niskiej motywacji do otwarcia własnej działalności gospodarczej, lub trudności w uzyskaniu dofinansowania. Dodatkowym aspektem hamującym przedsiębiorczość może być bierność społeczna, rozumiana jako brak wiedzy na temat potencjałów gminy. Kluczową gałęzią przedsiębiorczości, na której rozwój pozwalają tereny Gminy Wojcieszów jest prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie wydobywania zasobów wapnia, rozwijającej się sieci tras rowerowych, single track, sieci szlaków pieszych, agroturystyki. Ważne by zwracać uwagę na gospodarcze i naturalne potencjały gminy, po to by dysponować adekwatnymi przesłankami do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej dla mieszkańców gminy, a także celem zachęcenia

¹⁶ <https://www.polskawliczbach.pl/Wojcieszow#rejestr-regon>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

zewnątrznych inwestorów oferujących nowe miejsca pracy. Organem, który oferuje swoją pomoc w zakładaniu działalności gospodarczej i rozwijaniu przedsiębiorczości mieszkańców, a także uczestniczy w aktywizacji do podejmowania pracy zawodowej powinien być przede wszystkim samorząd lokalny, jako przedstawiciel administracji samorządowej. Zaplecze gospodarcze, o które powinien zadbać samorząd przy wzmocnianiu przedsiębiorczości to przede wszystkim dostęp do ścieżek komunikacji: infrastrukturalnej w postaci dróg dojazdowych, a także internetowej, celem przesyłania danych i informacji. Zaplecze gospodarcze, a które powinien zadbać samorząd przy wzmocnieniu przedsiębiorczości to dostęp do ścieżek komunikacji internetowej, a także infrastrukturalnej w postaci dróg dojazdowych.

Należy podkreślić, że obszary korzystne do rozwoju gospodarczego, to także miejsca dobre do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Jeśli mieszkańcy będą mogli rozwijać się zawodowo na rynku lokalnym, będą też mogli tutaj pozostać, ograniczy się zjawisko migracji, a wraz z nim nastąpi wyższy przyrost naturalny, który zasili grupę osób w wieku przedprodukcyjnym. Konieczne jest zatem edukowanie mieszkańców pod względem możliwości wykorzystywania potencjałów, jakie daje im lokalny rynek oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych. Tylko aktywna postawa na rynku pracy może ochronić osoby długotrwale wykluczone i bezrobotne od pogłębiania tego stanu, zaś osoby młode zabezpieczyć przed ubóstwem i utorować im ścieżkę kariery. Zadanie to spoczywa nie tylko na barkach samorządu lokalnego, ale także na Urzędach Pracy i instytucjach edukacji. Nie należy przy tym zapominać o aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, do których powinny być adresowane przystosowawcze działania specjalistyczne będące narzędziami ekonomii społecznej.

Rolnictwo nie jest dobrze rozwiniętym obszarem w Wojcieszowie. Ze względu na małą powierzchnię gminy oraz tereny górskie rolnictwo nie jest mocno rozwiniętą gałęzią. Zgodnie ze Strategią Miasta Wojcieszów na lata 2015-2025 w obszarze rolnictwa zaplanowane zostały do realizacji dwa cele operacyjne: modernizacja dróg wewnętrznych oraz transportu rolniczego oraz promowanie rolnictwa ekologicznego.

Na terenie Gminy Wojcieszów znajduje się 80 gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1ha (80 właścicieli posiada grunty rolne o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha). Gmina Wojcieszów kilka lat zabiegała o zmiany w zakresie ONW (obszary o niekorzystnych warunkach

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

gospodarowania). Od 2019 r. obowiązują nowe sposoby wyznaczania ONW. Zmiany dotyczą głównie obszarów zakwalifikowanych do ONW typu nizinnego oraz ONW ze specyficznymi utrudnieniami. ONW typu górskiego pozostanie bez zmian. Do wsparcia włączono obszary miejskie, co powinno umożliwić rolnikom z obszaru gminy uzyskać dodatkowe dopłaty bezpośrednio¹⁷.

II.6 Pomoc społeczna

II.6.1 Beneficjenci pomocy społecznej

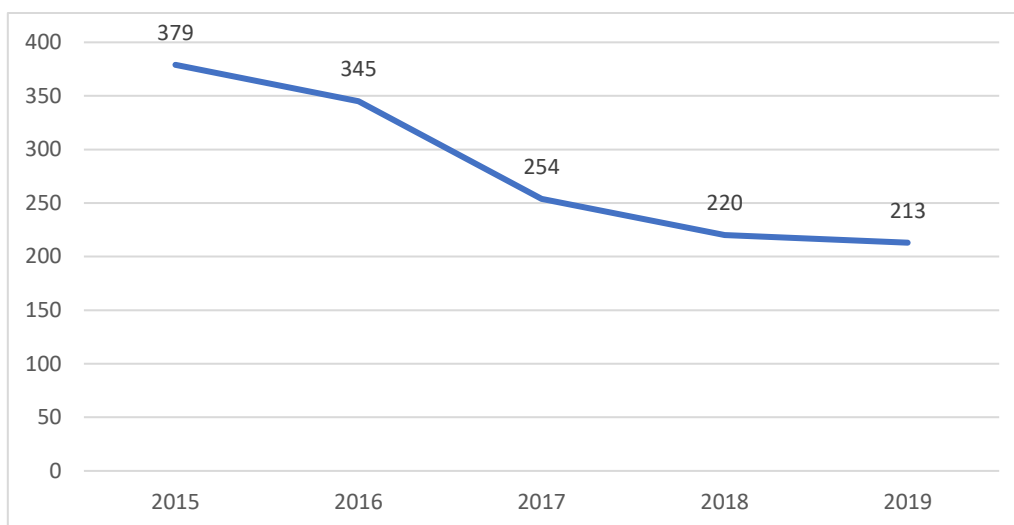
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojcieszowie realizuje politykę społeczną państwa zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawą o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, pomocą materialną dla uczniów oraz innych zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Polityka społeczna Gminy Wojcieszów zmierza do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Jednocześnie MOPS prowadzi różne inne działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie powstawania sytuacji, będących zagrożeniem potrzeb bytowych odpowiadających godności człowieka.

W Gminie Wojcieszów odnotowuje się systematyczny spadek liczby osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W latach 2015-2019 odnotowano spadek liczby osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji o 166 osób. w 2019 r. na podstawie wydanych decyzji z pomocy społecznej skorzystało 213 osób.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 25.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

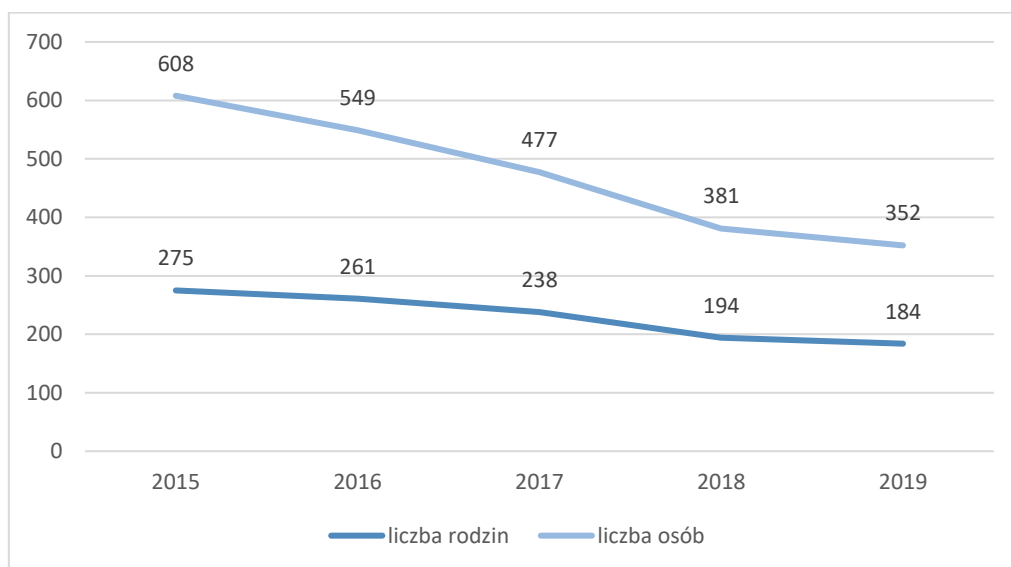
Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Poprawiająca się sytuacja społeczna mieszkańców przyczyniła się do spadku liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ogóle. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 5 lat uległa zmniejszeniu o 91 rodzin, przyjmując w 2019 r. wartość 184 rodzin korzystających z pomocy. Tym samym zmniejszyła się liczba osób z tych rodzin (o 256 osób). W 2019 r. z pomocy społecznej skorzystało 352 osoby.

Wykres 10 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Uwzględniając kryterium wieku i płci liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej według wypłaconych świadczeń wynosiła w 2019 r. 273 osoby. Z liczby tej 168 osób znajdowało się w wieku produkcyjnym, w tym 73 kobiety oraz 95 mężczyzn. Z kolei w wieku

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

poprodukcyjnym znajdowało się 17 osób, w tym 14 kobiet i 3 mężczyzn. Osób w wieku przedprodukcyjnym było 88, z tego 43 stanowiły kobiety, a 45 mężczyźni. Świadczenia na podstawie wydanych decyzji są pobierane w większości przez osoby znajdujące się w wieku produkcyjnym.

Tabela 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć w 2019 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	kobiety	mężczyźni
przedprodukcyjni	88	43	45
produkcyjni	168	73	95
poprodukcyjni	17	14	3

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej korzystają zarówno ze świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych. W 2019 r. udzielono 5 948 świadczeń niepieniężnych oraz 1 277 świadczeń pieniężnych. Liczba osób korzystających z ww. świadczeń systematycznie malała od 2015 r. W 2015 r. liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych wynosiła 250 osób oraz ze świadczeń niepieniężnych 131 osób, a w 2019 r. z pomocy pieniężnej skorzystało 146 osób, natomiast z pomocy niepieniężnej 69 osób.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej w latach 2015-2019

Rodzaj świadczenia	2015	2016	2017	2018	2019
świadczenia niepieniężne	131	119	45	60	69
świadczenia pieniężne	250	229	210	162	146

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Wśród rodzin pobierających świadczenia pieniężne 85 rodzin stanowiły rodziny jednoosobowe, a 59 wieloosobowe. Natomiast ze świadczeń niepieniężnych w 2019 r. skorzystało 8 rodzin jednoosobowych i 35 wieloosobowych. Z danych wynika, że najczęściej z pomocy pieniężnej korzystały rodziny, nieposiadające dzieci (1 940 świadczeń), a z pomocy niepieniężnej rodziny wielodzietne, posiadające czworo i więcej dzieci (1 843 świadczenia)¹⁸.

¹⁸ Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2019, s. 22.

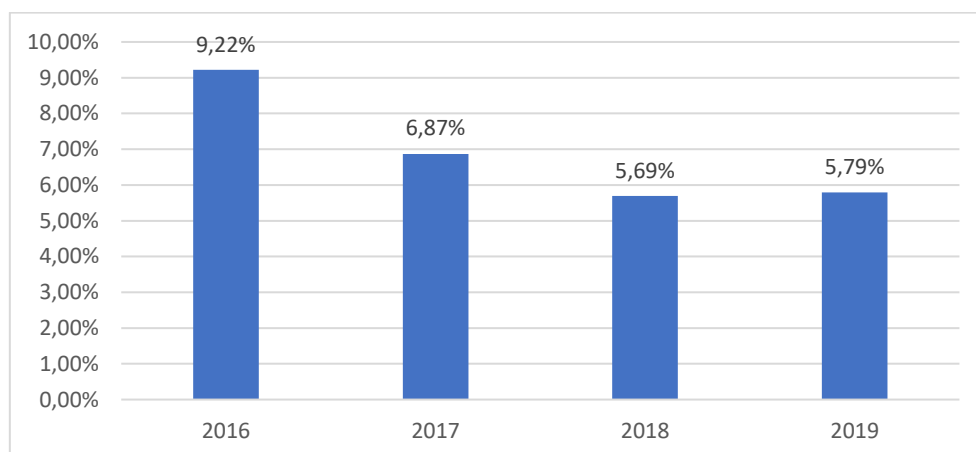
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Deprywacja lokalna oznacza odsetek osób w gospodarstwach domowych deklarujących brak możliwości zaspokojenia ze względów finansowych co najmniej 4 z 9 wymienionych poniżej potrzeb:

- 1) opłacenia tygodniowego wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku,
- 2) spożywania mięsa, ryb (lub wegetariańskiego odpowiednika) co drugi dzień,
- 3) ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb,
- 4) pokrycia niespodziewanego wydatku (w wysokości odpowiadającej miesięcznej wartości granicy ubóstwa relatywnego, przyjętej w danym kraju, w roku poprzedzającym badanie),
- 5) terminowego regulowania opłat związanych z mieszkaniem, spłatą rat i kredytów,
- 6) posiadania telewizora kolorowego,
- 7) posiadania samochodu,
- 8) posiadania pralki,
- 9) posiadania telefonu (stacjonarnego lub komórkowego)¹⁹.

Wskaźnik deprywacji lokalnej w Wojcieszowie w 2019 r. wynosił 5,79%. Uległ on zmniejszeniu o 3,43 punkty procentowe w porównaniu z rokiem 2016.

Wykres 11 Wskaźnik deprywacji lokalnej w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

¹⁹ <https://stat.gov.pl/>

II.6.2 Pomoc finansowa w postaci zasiłków

Pomoc finansowa pochodząca z MOPS w Wojcieszowie, wynikająca z ustawy o pomocy społecznej, to przede wszystkim zasiłki stałe, okresowe lub celowe, które są przyznawane mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zasiłek stały przyznawany jest pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, wielodzietność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Zasiłek okresowy jest świadczeniem przyznawanym na dany okres czasu. Z kolei zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, opał i odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń, Burmistrz może wydać decyzję o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych z budżetu państwa. Zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego, może być przyznany również osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku takiegoż zdarzenia oraz osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takich sytuacjach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu (kryterium dochodowego) i może nie podlegać zwrotowi. Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego²⁰.

W Gminie Wojcieszów, w analizowanym okresie lat 2016-2020, odnotowano spadek ogólnej liczby przyznanych zasiłków. W 2020 r. przyznano 294 zasiłków stałych, przy spadku liczby osób korzystających z tych zasiłków o 65 w porównaniu z 2016 r. Liczba osób korzystających z zasiłków celowych wynosiła w 2020 r. 97 osób. Odnotowano spadek o 57 osób. Z kolei liczba

²⁰Źródło: <https://www.spes.org.pl/twoje-prawa/pomoc-spooleczna/swiadczenia-pieniezne>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

osób korzystających z zasiłków okresowych zmniejszyła się o 557 świadczeń, przyjmując w 2020 r. wartość 766 osób korzystających z tego zasiłku. W porównaniu z 2019 r. liczba zasiłków okresowych uległa zwiększeniu o 43.

Analogicznie wraz ze spadkiem liczby zasiłków stałych i celowych zmniejszyła się liczba wypłacanych kwot na ten cel. W analizowanych ostatnich 5 latach zmniejszyła się również kwota wypłacanych zasiłków okresowych, ale w 2019 r. wraz ze wzrostem liczby zasiłków, wzrosła ich kwota – o 25 101 zł, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, celowy i okresowy w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek stały	359	379	328	328	294
Kwota zasiłków stałych [zł]	178 122	194 191	171 296	166 784	155 868
Zasiłek celowy	154	131	114	97	97
Kwota zasiłków celowych [zł]	39 175	39 151	39 278	36 699	29 819
Zasiłek okresowy	1 323	987	805	723	766
Kwota zasiłków okresowych [zł]	503 571	386 420	314 669	286 624	311 725

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Łączna kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych w Gminie Wojcieszów w 2020 r. wynosiła 499 699,91 zł. W porównaniu z 2016 r. uległa ona zmniejszeniu o 225 062,09 zł.

Tabela 10 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w latach 2016-2020

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2016	724 762,00
2017	634 431,00
2018	533 099,96
2019	493 912,58
2020	499 699,91

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

II.6.3 Powody przyznawania zasiłków

Powodem korzystania z pomocy społecznej i pobierania świadczeń rodzinnych jest często niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczanej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową również osoby potrzebujące zwracają się o pomoc do MOPS. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego w poszczególnych latach 2016-2020.

Tabela 11 Powody przyznania pomocy w latach 2016-2020

Powód przyznanej pomocy	2016	2017	2018	2019	2020
	liczba rodzin				
Alkoholizm	60	58	44	38	30
Bezdomność	2	2	1	1	4
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (rodzina wielodzietna)	2	17	3	3	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (rodzina niepełna)	40	34	31	29	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	41	36	31	30	32
Bezrobocie	181	154	112	106	106
Długotrwała lub ciężka choroba	79	78	76	58	54
Niepełnosprawność	85	87	71	63	55
Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	30	24	22	15
Przemoc w rodzinie	3	4	1	2	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym wielodzietność	19	17	13	13	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	5	3	3	4

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Ubóstwo	175	151	108	90	102
Narkomania	4	3	1	1	5
Zdarzenia losowe	1	3	2	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Do najczęstszych powodów udzielania pomocy w postaci zasiłków stałych, okresowych czy celowych należą: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W następnej kolejności powodem korzystania ze wsparcia MOPS jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (rodziny niepełne), a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W 2020 r. z powodu bezrobocia wsparciem objętych zostało 106 rodzin, z powodu ubóstwa 102 rodziny, z powodu niepełnosprawności 55 rodzin, a z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby 54 rodziny. W latach 2016-2020 nieznacznie spadła liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (w 2020 r. 29 rodzin), a nieznacznie zwiększyła się liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego (w 2020 r. 32 rodziny).

II.6.4 Sytuacja osób niepełnosprawnych i zależnych

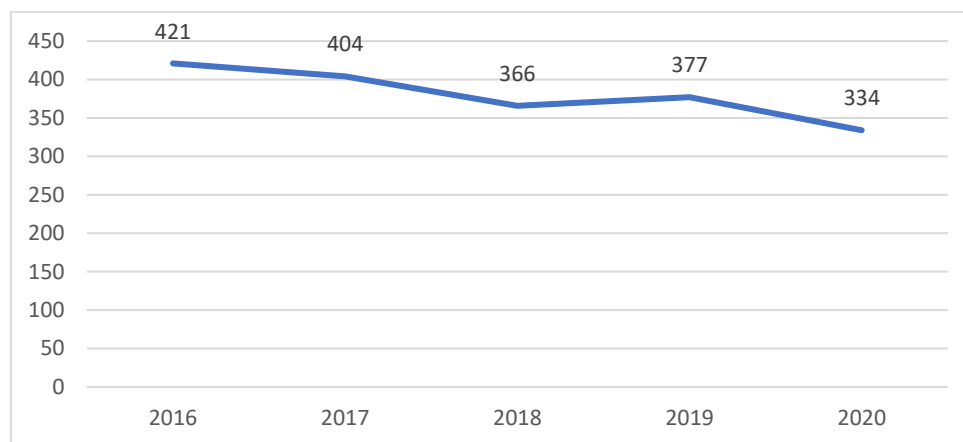
Wśród osób korzystających z pomocy społecznej dużą grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Brak lub niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej w gminie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nie integrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim borykają się mniejsze gminy w całej Polsce. Zatem widoczna jest ogromna

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

potrzeba oparcia polityki społecznej na ukierunkowaniu jej na potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych, których przybywa z każdym rokiem.

Z analizy danych wynika, że w ostatnim okresie systematycznie rośnie liczba świadczeń udzielonych z powodu niepełnosprawności przez MOPS w Wojcieszowie. W 2016 r. udzielono 421 świadczeń z powodu niepełnosprawności, a w 2020 r. - 334 świadczenia.

Wykres 12 Liczba świadczeń udzielonych z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Jednym z głównych powodów udzielenia wsparcia pieniężnego w 2020 r. w Gminie Wojcieszów była niepełnosprawność. Z zasiłku pielęgnacyjnego korzysta coraz więcej osób, co powoduje wypłacanie coraz wyższych kwot na ten cel. W 2015 r. ogólna liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego wynosiła 1 585, a w 2019 r. – 1 748. W 2019 r. wydatkowano kwotę 331 105,00 zł na udzielenie wsparcia w postaci zasiłku pielęgnacyjnego. Wzrost kwoty wypłacanego świadczenia wynika ze zwiększającej się liczby osób uprawnionych i korzystających z tej formy pomocy, jak również ze wzrostu samego zasiłku. Warto dodać, że kwota zasiłku pielęgnacyjnego wzrosła w analizowanym okresie od 153 zł/m-c do 215,84 zł/m-c. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych²¹, zasiłek pielęgnacyjny przysługuje wyłącznie: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej

²¹Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, Dz. U. 2020 poz. 111.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia oraz osobie, która ukończyła 75 lat.

Tabela 12 Liczba świadczeń opiekuńczych w latach 2015-2019

Świadczenia opiekuńcze	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	1 585	1 576	1 686	1 702	1 748
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	292	322	341	326	333
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	888	852	898	962	1 003
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	26	12	12	12	12
Świadczenie pielęgnacyjne	96	111	164	172	173
Specjalny zasiłek opiekuńczy	18	28	49	36	49

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Świadczenie pielęgnacyjne od 1.01.2020 r. wynosi 1 830 zł miesięcznie. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności²². W latach 2015-2019 wzrosła liczba wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych o 77, przyjmując w 2019 r. wartość 173 świadczeń, na które

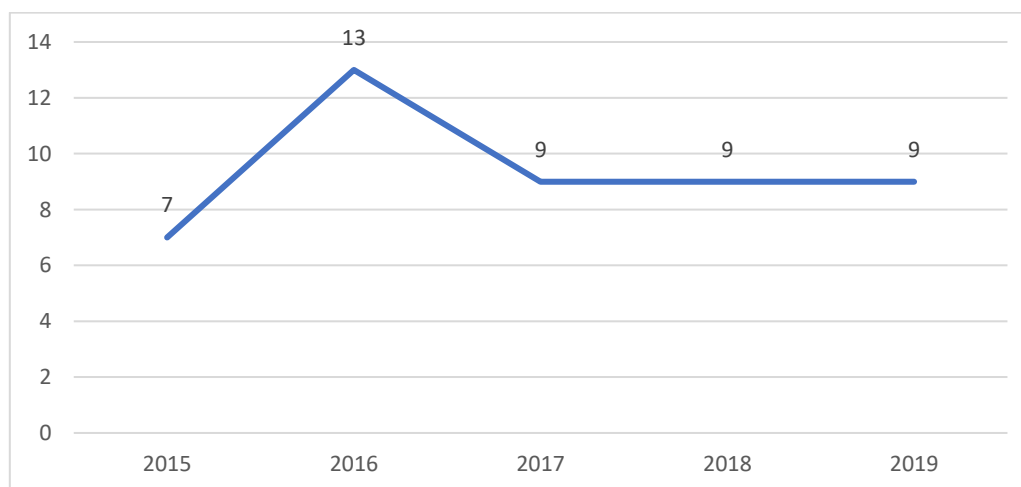
²² <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenie-pielagnacyjne>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

wydatkowano kwotę 272 276,00 zł. Wzrost wypłacanego świadczenia pielęgnacyjnego w ostatnich 5 latach wyniósł 206 916 zł.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Z kolei specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym²³. W Gminie Wojcieszów w 2019 r. odnotowano łącznie 9 osób objętych usługami opiekuńczymi i ich liczba od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie.

Wykres 13 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Powyższe dane potwierdzają coraz to większą potrzebę otoczenia opieką i wsparciem ludzi starszych, niepełnosprawnych czy zależnych. Zwiększa się liczba osób korzystających z zasiłków opiekuńczych oraz ze świadczeń pielęgnacyjnych. Zachodzące zmiany demograficzne będą wymuszały na samorządach realizację różnych programów na rzecz osób

²³ <https://www.gov.pl/web/rodzina/uslugi-opiekuncze-i-specjalistyczne-uslugi-opiekuncze>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

starszych, niepełnosprawnych i zależnych. Ważne jest otoczenie ich opieką i wsparciem w każdej ze sfer życia, aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego tychże osób, gdyż to one stanowią jedną z grup osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem i izolacją społeczną.

Polityka państwa realizuje tzw. „opiekę wytchnieniową” dla osób zajmujących się osobami zależnymi. W ramach Programu gminy mogą otrzymać wsparcie finansowe w zakresie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej, zarówno w ramach pobytu dziennego i pobytu całodobowego oraz w formie specjalistycznego poradnictwa, a także poprzez zapewnienie wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Programem opieki wytchnieniowej w 2020 r. zostało objętych 5 opiekunów osób niepełnosprawnych. Gmina Wojcieszów realizowała program od sierpnia 2020 do grudnia 2020 r. Na ten cel pozyskano kwotę 31 027,00 zł., wkład własny gminy wynosił 7 373,00 zł. Program obejmował formę pomocy w postaci świadczenia usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. W 2021 r. planowana jest realizacja kolejnej edycji Programu opieki wytchnieniowej w formie świadczenia usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

II.6.6 Dożywianie

MOPS w Wojcieszowie udziela również wsparcia w postaci dożywiania mieszkańców gminy w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W 2020 r. z tej formy pomocy skorzystało 34 rodzin, w tym 61 osób i 61 dzieci. W latach 2016-2020 odnotowano spadek liczby rodzin o 29, liczby osób o 43 oraz dzieci o 40 korzystających z pomocy na dożywianie.

Tabela 13 Liczba osób objętych wsparciem dożywiania w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2020

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	63	26	28	34	34
Liczba osób	104	36	50	59	61
Liczba dzieci	101	35	48	59	61

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Zmniejszenie zarówno liczby rodzin jak i dzieci korzystających z dożywiania wynika ze zdecydowanie lepszej sytuacji materialnej rodzin (w tym m.in. uruchomienia oraz rozszerzenia programu 500+ na pierwsze i kolejne dzieci).

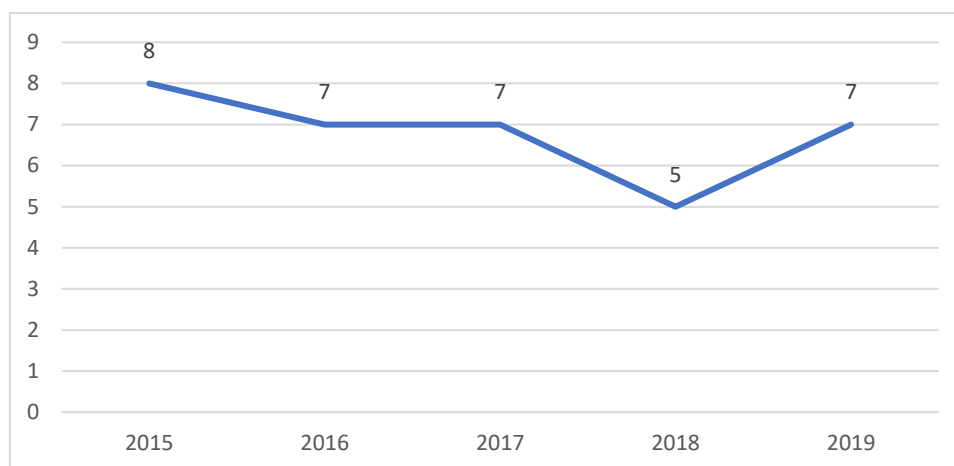
II.6.5 Wsparcie asystenta rodziny i pieczy zastępcza

Asystent rodziny został powołany do działania, jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, naturalną i zastępczą spokrewnioną o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Praca asystenta ma charakter pracy socjalno-wychowawczej i terapeutycznej w miejscu zamieszkania rodziny, a jednocześnie asystent rodziny jest zazwyczaj również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zajmuje się administrowaniem usług na rzecz przypadku, którym jest rodzina. Główną formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo – wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Nakłada to na siebie wielokierunkowość zadań i niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, co powoduje wydłużenie okresu współpracy. W większości są to rodziny wielodzietne.

W 2019 r. MOPS w Wojcieszowie zatrudniał jednego asystenta rodzin. Z analizy danych wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny na terenie gminy utrzymuje się na porównywalnym poziomie, co wskazuje w dalszym ciągu na występowanie problemów bezradności rodzicielskiej w sprawowaniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych czy w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Wykres 14 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2019

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

Najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina. Istnieją jednak sytuacje związane z niemożnością zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza. Ma ona charakter czasowy. Kwestie pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.)²⁴. W Gminie Wojcieszów w 2020 r. znajdowało się troje dzieci w rodzinach zastępczych. Ich liczba zmniejszyła się o 5 osób w porównaniu z rokiem 2019. W 2020 r. odnotowano 3 rodziny, które sprawowały rolę rodziny zastępczej. W poniższym zestawieniu ujęto dane dotyczące liczby rodzin zastępczych i dzieci w tych rodzinach w latach 2016-2020.

Tabela 14 Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	4	3	4	5	3
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	6	5	7	8	3

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

²⁴ <https://www.gov.pl/web/rodzina/opieka-zastepcza-nad-dzieckiem>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

II.6.7 Dodatki energetyczne i mieszkaniowe

W ramach realizacji polityki społecznej Urząd Miejski w Wojcieszowie wypłaca mieszkańcom gminy dodatki mieszkaniowe i energetyczne. Analiza danych wykazała, że na przestrzeni lat 2019-2020 roku zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych. W 2020 r. dodatki mieszkaniowe zostały przyznane 29 rodzinom, wydatkowano na ten cel 48 311,00 zł. Z kolei 21 rodzin skorzystało z dodatku energetycznego, na który przeznaczono 2 839,00 zł.

Tabela 15 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych i energetycznych w Gminie Wojcieszów w latach 2018-2020

Rok	Dodatki mieszkaniowe		Dodatki energetyczne	
	Liczba rodzin	Kwota	Liczba rodzin	Kwota
2018	44	68 336,00	23	3 756,00
2019	60	62 153,00	35	3 609,00
2020	29	48 311,00	21	2 839,00

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

II.6.8 Bezpieczeństwo mieszkańców i procedura „Niebieskie Karty”

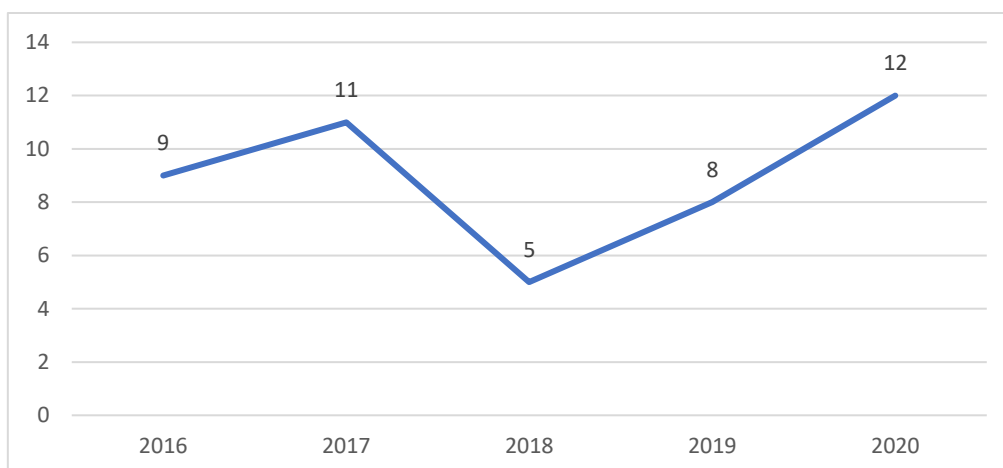
Podejmowanie interwencji w środowisku, wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie, odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”, którą określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”²⁵. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

W Wojcieszowie liczba „Niebieskich Kart” zakładanych w sytuacji podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie od 2018 r. systematycznie wzrastała. W 2018 r. odnotowano 5 procedur zakończonych „Niebieską Kartą”, a w 2020 r. było już ich 12.

²⁵ Dz. U. 2011 Nr 209, poz. 1245.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 15 Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne, dane z MOPS w Wojcieszowie

W zakresie przestępczości narkotykowej na terenie gminy działania podejmuje Komenda Powiatowa Policji w Złotorzy. Od 2014 r. odnotowuje się wzrost ilości prowadzonych postępowań. W 2017 r. było 46 postępowań, a w 2018 r. blisko dwukrotnie więcej, tj. 90 prowadzonych postępowań. Taka sama liczba wszczętych postępowań została wypracowana w 2019 r. i jest to jednocześnie najwyższy wskaźnik od 9 lat. Od roku 2015 na terenie powiatu złotoryjskiego został odnotowywany wzrost w liczbie osób zatrzymanych podejrzanych o przestępstwa narkotykowe. W 2015 r. zatrzymano 26 osób, w 2017 r. 46 osób oraz 6 nieletnich, a w 2018 r. aż 85 podejrzanych. W 2019 r. do postępowań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zatrzymano 74 osoby, czyli o 11 mniej niż 2018 r. (nie zatrzymano osób nieletnich w tym obszarze przestępczości). Pomimo nieznacznego spadku ta wartość jest jedną z najwyższych w ostatnich 6 latach²⁶.

W 2019 r. w Wojcieszowie stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 97 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 26,46 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Wojcieszowie wynosi 74,30%. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Wojcieszowa najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 19,65 (wykrywalność 71%) oraz przeciwko mieniu - 12,85 (wykrywalność 51%). W dalszej

²⁶ Raport o stanie Gminy Wojcieszów za rok 2019, s. 13.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,56 (97%), o charakterze gospodarczym - 1,94 (47%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,46 (90%)²⁷.

II.7 Zjawisko wykluczenia społecznego

Zjawisko wykluczenia społecznego jest niepożądanym skutkiem zaniedbania społeczeństwa w zaspokajaniu ich podstawowych potrzeb życiowych. Skala problemów społecznych dla Gminy Wojcieszów jest umiarkowana, a szczególna dbałość o osoby zagrożone izolacją społeczną przełoży się na lepszą jakość życia mieszkańców, zmniejszenie poziomu ubóstwa, bezrobocia, wykluczenia społecznego z innych przyczyn, a co za tym idzie będzie przeciwdziałać migracjom wewnętrznym i odpływowi mieszkańców gminy.

Skupienie podejmowanych działań na niewielkiej grupie klientów pomocy społecznej oraz wyznaczanie odpowiednich standardów korzystania z pomocy społecznej skutkować będzie odpowiednim poziomem realizacji zadań ustawowych. Koncentrowanie się głównie na osobach potrzebujących pomocy i wsparcia przyczyni się do poprawy warunków życiowych mieszkańców gminy. Realizacja odpowiednich zadań w ramach świadczenia pomocy na rzecz osób starszych i rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze wydaje się jednym z kluczowych zadań stającym przed MOPS w Wojcieszowie, jak i samorządem lokalnym.

Należy na uwadze mieć również sytuację demograficzną, która generuje zmiany uwarunkowań społecznych. Struktura społeczna zmienia się, ponieważ przeważa liczba osób starszych, zaś odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym jest niewielki. To istotny sygnał na przyszłość, ponieważ będzie świadczył o możliwościach rozwoju gminy w przyszłości. Wydaje się zasadne podjęcie odpowiednich kroków w celu uświadamiania społeczeństwu o randze problemu, a także ważne jest znalezienie odpowiednich rozwiązań wspierających osoby zależne, starsze, potrzebujące pomocy. Oprócz „sąsiedzkiej pomocy” należy dążyć do zapewnienia odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego. Osoby starsze, schorowane, niepracujące, które potrzebują pomocy i wsparcia (a często wstydzą się przyznać do tego) najbardziej narażone są w gminie na izolację społeczną.

²⁷ <https://www.polskawliczbach.pl/Wojcieszow#poziom-przestepczosci>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

W wyniku przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Wojcieszków zdiagnozowano kategorie osób narażonych najbardziej na wykluczenie społeczne. Należą do nich przede wszystkim:

- osoby długotrwale bezrobotne (w tym osoby po 50 roku życia i kobiety długotrwale bezrobotne);
- osoby starsze, głównie samotne i niepełnosprawne, które również często borykają się długotrwale z nagłą, poważną chorobą;
- rodziny i członkowie rodzin przeżywający trudności opiekuńczo-wychowawcze, doświadczające przemocy domowej, dotkniętych problemem uzależnień.

Reasumując, podstawowym celem niniejszej diagnozy jest **podjęcie i prowadzenie aktywizacji społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bądź izolacją społeczną** oraz przeciwdziałanie zasygnalizowanym problemom społecznym wraz z ich przewidywaniem i konstruowaniem odpowiednich rozwiązań. Zwrócenie uwagi na problematyczne kwestie społeczne pozwoli na osiągnięcie lepszych efektów w dalszej perspektywie, co w konsekwencji wpłynąć ma na poprawę jakości życia mieszkańców Wojcieszowa.

II.8 Piramida problemów społecznych

Problemy społeczne występują w każdym społeczeństwie. Rodzaj i skala występujących problemów społecznych uzależniona jest do specyfiki danego obszaru, poziomu rozwoju gospodarczego oraz kapitału ludzkiego. Zdiagnozowane grupy osób narażonych na wykluczenie społeczne wyznaczają główne problemy społeczne, z jakimi boryka się polityka społeczna gminy. Trudno jest mówić o występowaniu ich jako odrębnych zjawiskach czy sytuacjach, gdyż występowanie jednego ma często negatywny wpływ na występowanie innych negatywnych zjawisk.

Zdiagnozowane problemy społeczne zostały podzielone na sekcje, które poniekąd uzależnione są od siebie. Zgrupowanie ich w danym obszarze świadczy o sprzężeniu zwrotnym, jakie może między nimi zachodzić. Można tutaj mówić także o sieci współzależności problemów

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

społecznych pomiędzy poszczególnymi sekcjami lub w sposób całościowy o piramidzie problemów społecznych, co prezentuje poniższy schemat.

Schemat 1 Piramida problemów społecznych w Gminie Wojcieszków

Źródło: Opracowanie własne

Rozwiązywanie problemów społecznych wymaga dokładnego ich zrozumienia, poznania ich genezy, przebiegu, aby skutecznie im przeciwdziałać. Poniżej prezentowane są sugerowane rozwiązania w kontekście zdiagnozowanych problemów społecznych.

Kontrolowanie procesów starzenia się społeczeństwa

Jednym z najważniejszych problemów z jakim boryka się gmina jest problem starzejącego się społeczeństwa, które potrzebuje większego wsparcia i pomocy ze strony państwa. Osoby starsze najczęściej pozostają same, bez opieki rodziny i najbliższych. Często borykają się z problemami zdrowotnymi, do tego dochodzą problemy życia codziennego, np. brak możliwości swobodnego przemieszczania się, robienia zakupów, załatwiania spraw urzędowych. Osobom starszym często dokucza samotność i odizolowanie od społeczeństwa. W chwili obecnej, w dobie pandemii, ten problem pogłębia się, nasila i rozszerza. Pomimo dużego wsparcia dla seniorów ze strony państwa i pomocy życzliwych ludzi, wciąż stanowią oni grupę najbardziej narażonych na izolację i wykluczenie społeczne. Dlatego należy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

ukierunkować działania polityki społecznej w dużej mierze na rzecz osób starszych. Oprócz zapewnienia podstawowej opieki medycznej należy rozwijać usługi opiekuńcze, poszerzać ofertę kulturalną dla seniorów, jak również stale monitorować potrzeby tej grupy. Plan rozwoju gminy powinien uwzględniać fakt, że zwiększa się zapotrzebowanie na opiekunów osób starszych czy instytucji zajmujących się opieką nad osobami starszymi. Ważna jest odpowiednia realizacja polityki senioralnej, prowadząca do zaspokojenia ich podstawowych potrzeb, integracji ze społeczeństwem, jak również zapewnienia im poczucia bezpieczeństwa, stabilizacji i poczucia bycia potrzebnym.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności

Przyczyną występowania problemów rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze może być szereg czynników, które w różnorodny sposób wpływają na dysfunkcyjne ich funkcjonowanie. Najczęściej z powodu ubóstwa, bezrobocia czy nadużywania alkoholu rodziny nie są w stanie samodzielnie i na odpowiednim poziomie prowadzić gospodarstwo domowe. Takie zachowania wiążą się z problemami opiekuńczymi, narastającą agresją, niezadowoleniem, rodzeniem nowych konfliktów i pogłębianiem braku więzi rodzicielskich. Bezradność i brak wsparcia mogą doprowadzić do wykluczenia społecznego całych rodzin. W tym wszystkim cierpią również dzieci, które nie mają dobrych wzorców, nie posiadają poczucia bezpieczeństwa, co często rodzi w nich patologiczne zachowania. Wsparcie skierowane do tych rodzin powinno przede wszystkim opierać się na budowaniu odpowiednich relacji rodzinnych, utrwalaniu więzi ich łączących, a dopiero w kolejnym etapie udzielanie im wsparcia finansowego na przezwyciężanie codziennych trudności. Należy dążyć do usamodzielniania się takich rodzin, a nie jeszcze większej ich uzależnienia od pomocy społecznej. Zasadne jest w dalszym ciągu wsparcie kierowane w postaci asystenta rodzina, jak również niesienia pomocy specjalistycznej, np. psychologa. Potrzeba jest budowania grup wsparcia oraz otoczenia opieką dzieci w przezwyciężaniu trudności życiowych. Praca z rodzinami przeżywającymi trudności jest długofalowym procesem, jednak należy dążyć do minimalizacji negatywnych zjawisk w samych rodzinach, aby budować odpowiedzialne, świadome i solidne podstawy społeczeństwa.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Zjawisko uzależnienia i przemocy w rodzinie to niepożądane stany, które najczęściej występują łącznie i wzajemnie na siebie oddziałują. Alkohol rodzi najczęściej przemoc fizyczną, a sprawcy przemocy, bez odpowiedniego i specjalistycznego wsparcia, żyją w „błędym kole” niezaradności, pretensji, żalu i bezradności. Oczywiście przyczyn stosowania przemocy, jak i jej rodzajów, jest bardzo dużo. W kontekście zewidencjonowanej rosnącej liczby „Niebieskich Kart” na terenie gminy można sądzić, że zjawisko przemocy dotyka coraz więcej rodzin. W obecnym czasie słyszy się coraz więcej o stosowaniu przemocy w rodzinach i nadużywaniu alkoholu. Pandemia, zamknięcie w domu, pewnego rodzaju izolacja, jak również niestabilna sytuacja na rynku pracy mogą przyczynić się do wzrostu wskaźnika uzależnień, stosowania przemocy czy wzrostu przestępczości. Należy stale monitorować sytuację społeczną mieszkańców gminy, aby w sposób szybki i efektywny zapobiegać powstawaniu niepożądanych zachowań społecznych. W dalszym ciągu należy udzielać wsparcia psychologicznego i terapeutycznego osobom uzależnionym, jak również prowadzić szereg akcji o charakterze profilaktycznym. Przyczyną uzależnień, jak i stosowania przemocy, jest często bezradność. Ona też doprowadza do innych problemów rodzinnych, np. problemów opiekuńczo-wychowawczych. Należy zatem przeciwdziałać bezradności, poprzez uświadamianie społeczeństwa, wskazywanie im alternatywnych dróg rozwiązywania problemów, terapie w grupach wsparcia, pomoc w przewyciężaniu zdiagnozowanych trudności itp.

Walka z bezrobociem i przeciwdziałanie ubóstwu

Jednym z mniejszych problemów społecznych Gminy Wojcieszków jest samo bezrobocie, jednak poziom bezrobocia (jako wartość) nie wpływa na to, że brak jest lub występuje ograniczona liczba innych problemów społecznych. Jednym z dostrzegalnych problemów jest duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, które najczęściej jest wynikiem bezrobocia lub niestabilnej sytuacji na rynku pracy. Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do wyeliminowania, w perspektywie długofalowej może dotyczyć osób, które obecnie znajdują się w wieku przedprodukcyjnym. Konieczna jest aktywizacja mieszkańców długotrwale bezrobotnych oraz pomoc w znalezieniu pracy, udzielenie wsparcia i przedstawienie korzyści stojących za podjęciem pracy formalnej, która zapewnia ubezpieczenie na przyszłość oraz udokumentowaną ciągłość kariery zawodowej, przydatnej w przypadku ubiegania się o lepszą pracę zawodową.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Istotne jest również wspieranie kobiet i uświadamianie im, że każda dłuższa przerwa w zatrudnieniu ma wpływ na ich życie zawodowe. Należy dążyć do aktywizacji kobiet oraz dać im wsparcie i możliwość pogodzenia życia zawodowego z prywatnym. Zjawisko bezrobocia wśród kobiet wynika z kilku przyczyn: braku opieki przedszkolnej w godzinach umożliwiających podjęcie pracy przez kobiety, pobierania świadczenia „500 plus”, które dla kobiet stało się alternatywą do pozostawania w domu z dziećmi, czy też opiekowaniem się osobami starszymi, z jednoczesną rezygnacją z pracy zawodowej. W przypadku długiej nieobecności kobiet na rynku pracy mogą pojawiać się negatywne konsekwencje tego stanu. Bardzo ważne jest uświadomienie kobietom skutków pozostawania długoterminowo w domu, po to, aby miały większe szanse na rynku pracy i wykazywały chęć podjęcia pracy. Ponadto zapewnienie odpowiedniego poziomu zatrudnienia kobiet i nowych miejsc pracy na terenie gminy, może w przyszłości ułatwić decyzję o powrocie do pracy oraz ograniczyć korzystanie z instrumentów pomocy społecznej (korzystanie ze świadczeń i zasiłków). Konieczne jest zatem podjęcie działań w kierunku wspierania aktywności osób bezrobotnych, edukowanie oraz budowania kapitału społecznego i wartości lokalnych. Aby przeciwdziałać wyłączeniu zawodowemu kobiet i ich bezrobociu konieczna jest aktywizacja skierowana na zniwelowanie samego problemu braku pracy oraz na ułatwienie powrotu do pracy po urlopie macierzyńskim lub opiekuńczym.

Korzystanie z pomocy społecznej w formie pobierania zasiłków jest wskaźnikiem radzenia sobie z podstawowymi potrzebami życiowymi. Długotrwałe pobieranie świadczeń socjalnych może wywoływać wyuczoną bezradność i prowadzić do ubóstwa. Ograniczenie liczby i wysokości zasiłków może pobudzić aktywizację zawodową i społeczną, warto więc dla najbardziej potrzebujących osób przygotowywać programy przystosowawcze, aby same potrafiły zadbać o swoją sytuację materialną. Konieczne jest dopasowanie do potrzeb odpowiednich działań socjalnych i umiejętne dysponowanie wsparciem finansowym.

III. Wyniki badań opinii mieszkańców Gminy Wojcieszków

Ocena sytuacji społecznej mieszkańców gminy stanowi ważne i cenne źródło informacji na temat warunków i jakości życia osób ją zamieszkujących. Jest istotnym elementem określania polityki społecznej gminy, a wraz z diagnozą stanu istniejącego, wpływa na kształtowanie odpowiednich kierunków interwencji i działań podejmowanych w kolejnych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

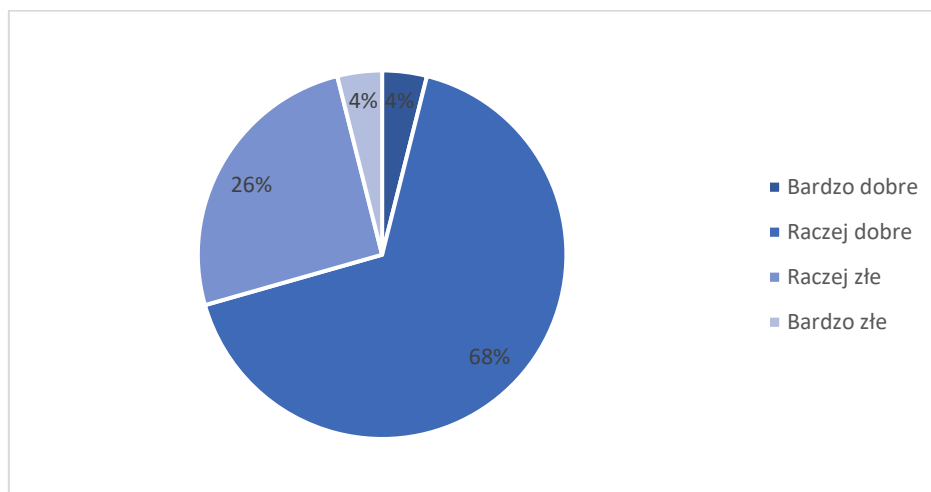
latach. Opinia mieszkańców stanowi element partycypacji społecznej na etapie wdrażania odpowiednich działań, jakie należy zaplanować w kontekście opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W Gminie Wojcieszów badanie opinii społecznej mieszkańców na temat warunków życia i sytuacji społecznej gminy zostało przeprowadzone w miesiącu kwiecień-maj 2021 r. W badaniu wykorzystano ankietę, jako technikę badawczą. Zastosowane narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety, składający się z pytań zamkniętych. W badaniu wzięło udział 50 respondentów z Gminy Wojcieszów, w tym 66% stanowiły kobiety, a 34% mężczyźni. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (40%), następnie osoby w wieku 26-35 lat (28%) oraz osoby w wieku 51-60 lat (28%).

Poniżej zaprezentowane zostały wyniki z przeprowadzonego badania.

Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców w Gminie Wojcieszów została określona przez większość respondentów jako „raczej dobre” (68%). 26% badanych osób odpowiedziało, że warunki życia w gminie należą do „raczej złych”. Niewielki odsetek badanych twierdzi, że są one bardzo dobre (4%) lub bardzo złe (4%).

Wykres 16 Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców w opinii respondentów

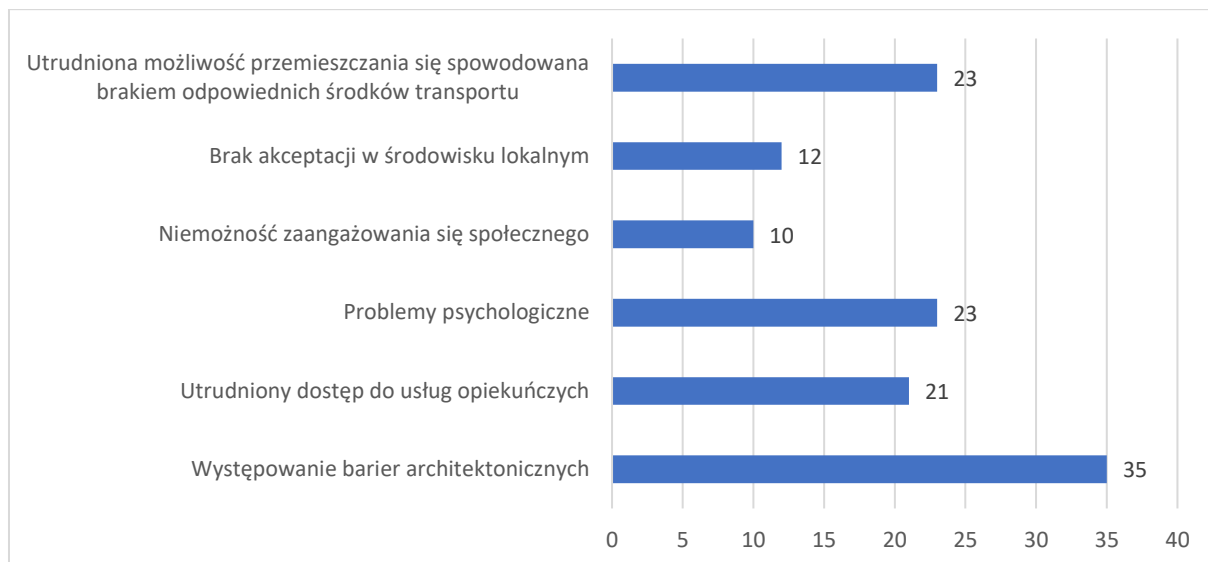
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do najważniejszych problemów, jakie napotykają osoby niepełnosprawne na terenie Gminy Wojcieszów, w opinii respondentów, należą: bariery architektoniczne (35 odpowiedzi), a w dalszej kolejności utrudniona możliwość przemieszczania się osób niepełnosprawnych (23), problemy natury psychologicznej (23) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

(21). W ocenie badanych osób najmniejszymi problemami są brak akceptacji w środowisku lokalnym (12 wskazań) i niemożność zaangażowania się społeczno osób niepełnosprawnych (10 wskazań).

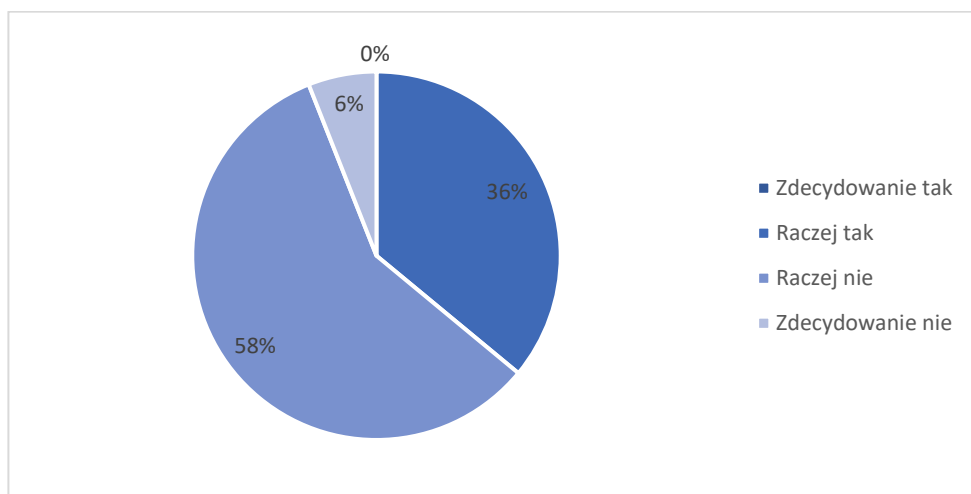
Wykres 17 Najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych w Gminie Wojcieszków w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

36% osób biorących udział w badaniu wskazało że pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych realizowana jest raczej w gminie. Aż 58% badanych twierdzi, że taka pomoc w ogóle nie jest świadczona, a 6% uważa, że zdecydowanie brak jest takiej pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wykres 18 Ocena pomocy dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy w opinii respondentów

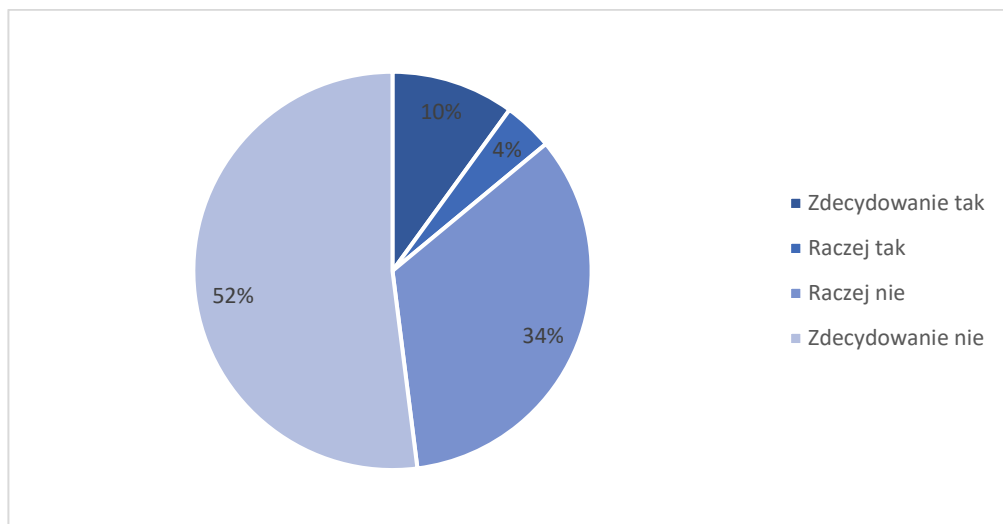

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Dostępność do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy została oceniona na poziomie 34%. Z kolei 52% respondentów twierdzi, że nie posiada odpowiedniego dostępu do placówek opieki zdrowotnej. Tylko 10% badanych jest zdania, że taki dostęp znajduje się na odpowiednim poziomie.

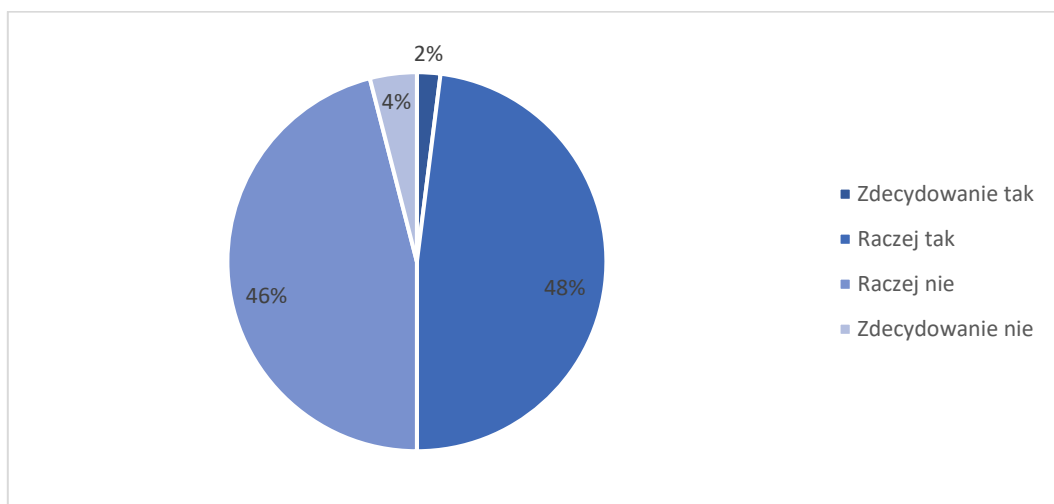
Wykres 19 Ocena dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Działania podejmowane na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów są podzielone. 48% badanych uważa, że takie działania są prowadzone, a 46%, że nie są. Tylko 2% respondentów jest zdania, że zdecydowanie są one prowadzone na terenie gminy.

Wykres 20 Ocena działań podejmowanych na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów

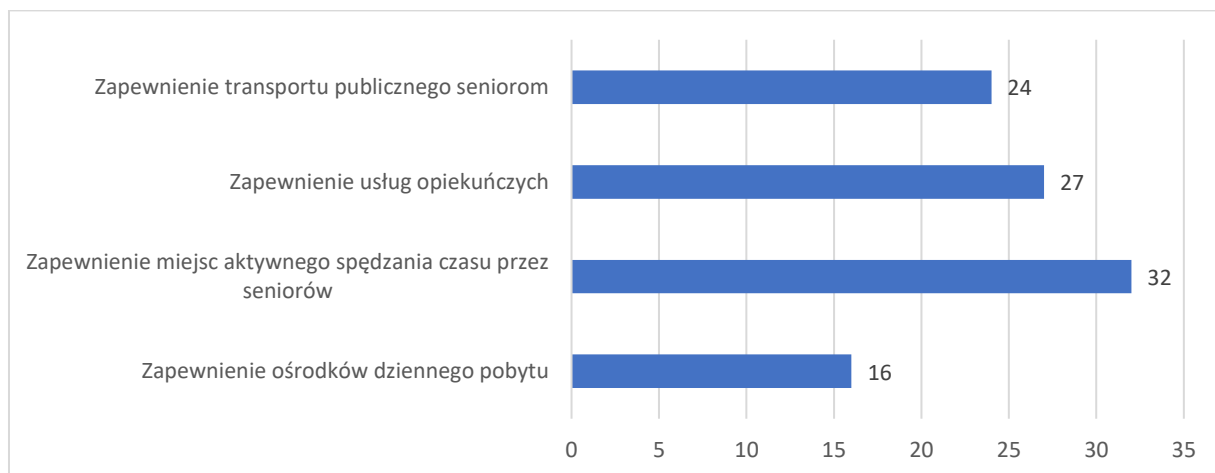

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Spośród działań, które należałoby podjąć na rzecz seniorów respondenci wskazali przede wszystkim zapewnienie miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów (32 wskazania). W dalszej kolejności wskazano na potrzebę zapewnienia usług opiekuńczych (27) oraz transportu publicznego (24). 16 osób wskazało również potrzebę zapewnienia ośrodków dziennego pobytu na terenie gminy.

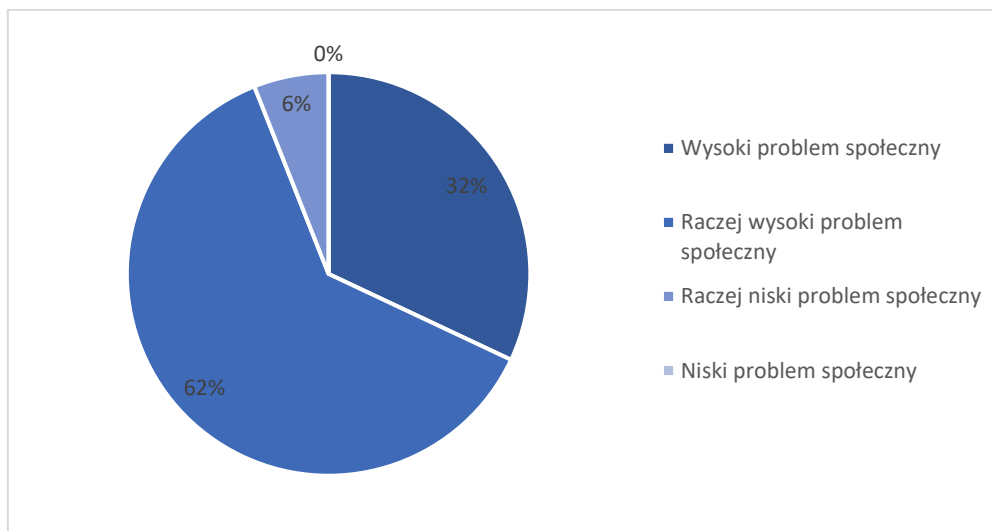
Wykres 21 Działania aktywizacyjne, które należałoby podjąć na rzecz seniorów w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Problem uzależnień jest zjawiskiem coraz częstszym, które można uznać za poważny problem społeczny. W Gminie Wojcieszków 32% respondentów jest zdania, że uzależnienia stanowią wysoki problem społeczny, a 62% badanych twierdzi, że jest to raczej wysoki problem, jaki dostrzega się w gminie. Tylko 6% osób uznaje uzależnienia za raczej niski problem społeczny.

Wykres 22 Ocena występowania zjawiska uzależnień na terenie Gminy Wojcieszków w opinii respondentów

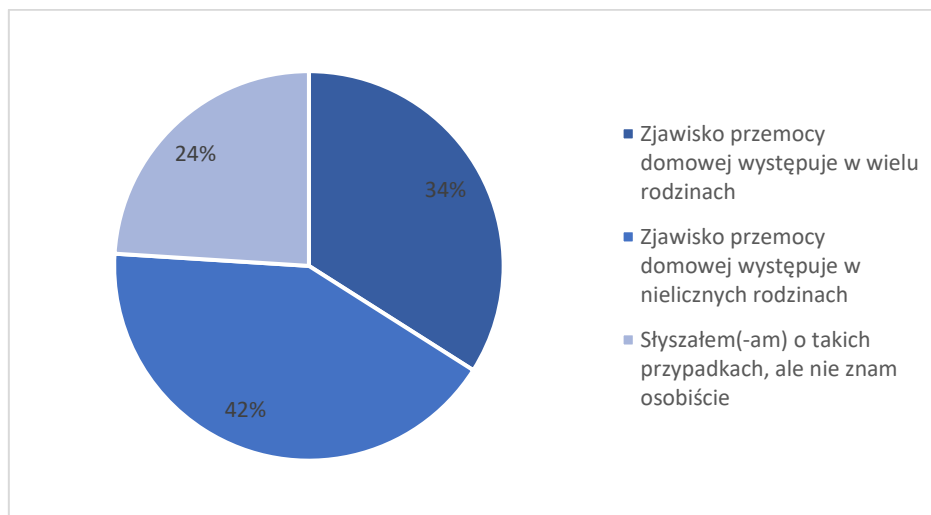

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

W przypadku zjawiska przemocy w rodzinie opinia respondentów jest podzielona. 42% badanych uważa, że zjawisko przemocy domowej występuje w nielicznych rodzinach, a 34% twierdzi, że jest to problem, który dotyczy wielu rodzin. z kolei 24% respondentów słyszało o stosowaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy, ale nie doświadczyło jej osobiście.

Wykres 23 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy w opinii respondentów

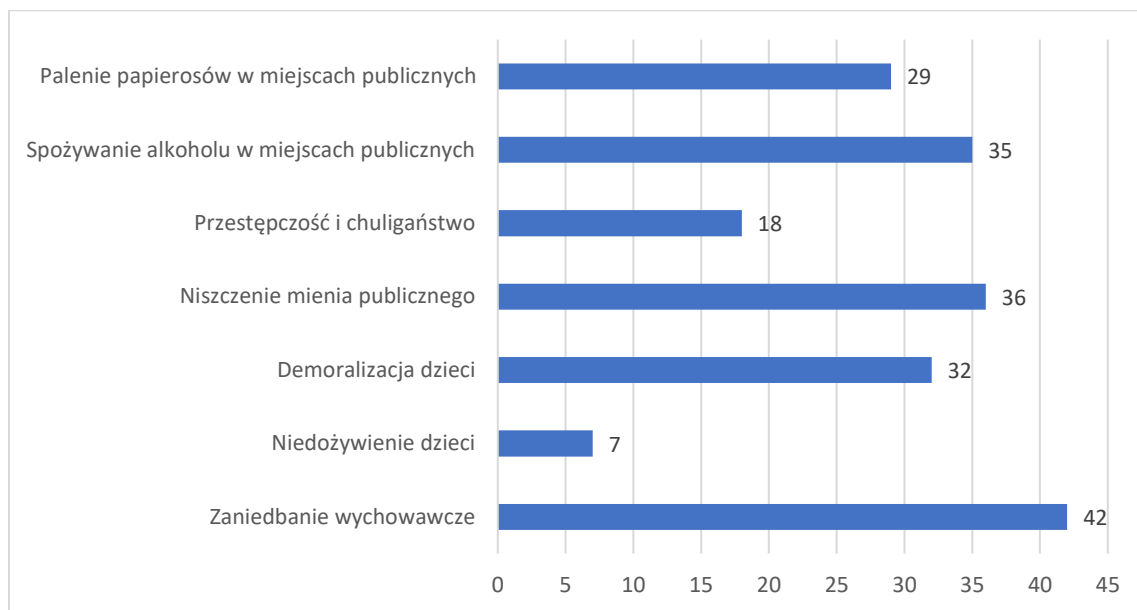

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy Wojcieszków w odniesieniu do dzieci i młodzieży zaliczono przede wszystkim zaniedbania wychowawcze (42 wskazania), a także niszczenie mienia publicznego przez młodzież (36), spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (35), demoralizację dzieci (32) i palenie papierosów w miejscach publicznych (29). Do zaobserwowanych problemów należy również zjawisko niedożywienia dzieci (7 wskazań), choć jest to problem o znacznie niższej randze.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 24 Negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na poniższym wykresie przedstawiono odpowiedzi respondentów dotyczące najważniejszych działań, jakie należałoby podjąć w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych w opinii respondentów. Na najważniejszych z nich należą: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (33 wskazania), przeciwdziałanie uzależnieniom (25), a także budowa mieszkań chronionych, komunalnych i socjalnych (21 wskazań) oraz poprawa dostępu do opieki medycznej (21).

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 25 Najważniejsze działania, jakie należałoby podjąć w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych w opinii respondentów

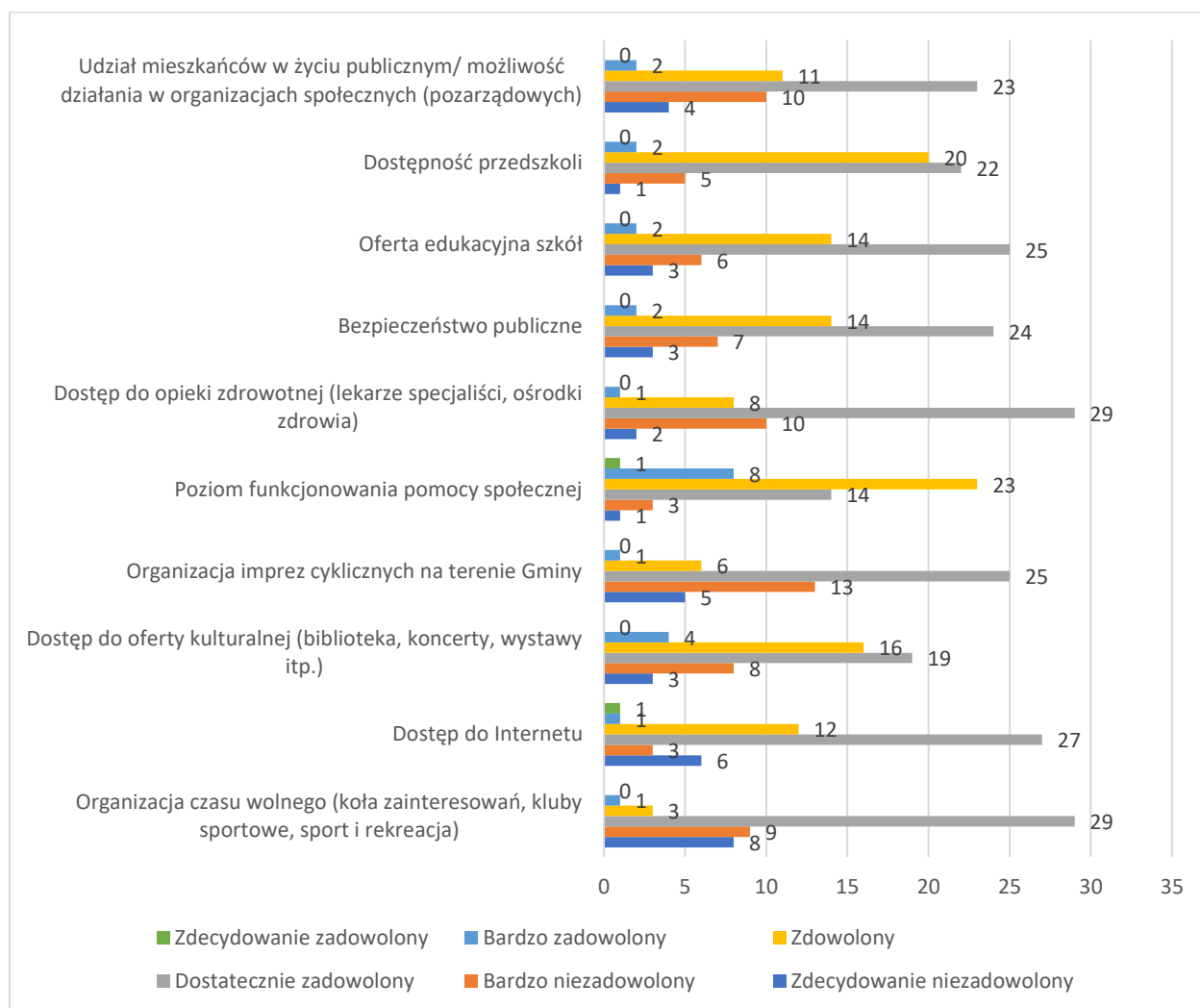

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Ocena poszczególnych uwarunkowań życia w gminie Wojcieszów została oceniona przez respondentów na dostatecznym poziomie. Mieszkańcy zadowoleni są przede wszystkim z poziomu funkcjonowania pomocy społecznej na terenie gminy (23 wskazania) oraz z dostępności przedszkoli (20) i z dostępu do oferty kulturalnej (16). Z kolei zdecydowanie nie są zadowoleni z organizacji czasu wolnego dla mieszkańców gminy (8 wskazań).

Wykres 26 Ocena poszczególnych uwarunkowań życia w gminie w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

IV. Cele strategiczne i operacyjne

Zaplanowanie działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć ma minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych w Gminie Wojcieszów. Dodatkowo zaplanowane działania wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem Strategii jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Strategiczne cele składające się na cel główny, konieczne do osiągnięcia, a oparte na wnikliwej analizie pod kątem natężenia i znaczenia, zostały przedstawione poniżej.

CEL STRATEGICZNY I

Przeciwdziałanie wystąpieniu zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób starszych, niepełnosprawnych i chorych.

Cele operacyjne:

- Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.
- Udzielanie wsparcia i zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz rozwój wsparcia instytucjonalnego.
- Realizacja polityki „Dostępność Plus” adresowanej m.in. do starszych i niepełnosprawnych.
- Podejmowanie działań na rzecz integracji międzypokoleniowej.
- Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
- Rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY II

Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności; przeciwdziałanie uzależnieniom i zjawiskom przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne:

- Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025

- Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego.
- Rozwijanie systemu wsparcia dla osób borykających się z problemem alkoholowym i stosowaniem przemocy w rodzinie.
- Wspieranie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Przeciwdziałanie przestępczości demoralizacji osób nieletnich.
- Wzrost wsparcia na rzecz ofiar przemocy i członków rodzin doświadczających przemocy w rodzinie.

CEL STRATEGICZNY III

Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym wykluczeniem oraz osób nieaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.

Cele operacyjne:

- Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
- Podnoszenie kompetencji zawodowych osób długotrwale bezrobotnych.
- Wsparcie instytucjonalne w procesie zwiększania aktywności zawodowej kobiet.

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz działań społecznych.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 16 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępność placówek oświatowych, w tym funkcjonowanie Klubu Malucha. 2. Dostępność placówek kulturalnych oraz działalność organizacji pozarządowych. 3. Wzrost przedsiębiorczości – osób fizycznych zakładających własną działalność gosp. 4. Obniżający się poziom bezrobocia. 5. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. 6. Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. 7. Potencjał przyrodniczy i turystyczny gminy. 8. Dobrze prosperujący i rozwinięty system pomocy społecznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost migracji wewnętrznych. 2. Niska świadomość społeczna. 3. Występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia. 4. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 5. Wyuczona bezradność, roszczeniowość mieszkańców. 6. Niewystarczające rozwiązania w zakresie zwalczania bezrobocia wśród kobiet (niska świadomość, lęk przed podjęciem pracy). 7. Wzrastające potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych. 8. Wzrost zjawiska uzależnień.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury społeczno-kulturowej dla mieszkańców. 2. Możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne. 3. Dofinansowanie rozwoju małego biznesu. 4. Wzmocnienie rozwoju turystyki jako potencjału regionalnego. 5. Zwiększenie integracji mieszkańców. 6. Oferowanie szkoleń oraz innych form podnoszenia kwalifikacji dla 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 2. Nasilające się migracje ludności. 3. Utrwalające się uzależnienie osób od pomocy społecznej wśród osób długotrwale bezrobotnych. 4. Pogłębiająca się izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych. 5. Pogłębiające się problemy społeczne wśród osób starszych i niepełnosprawnych.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

bezrobotnych kobiet i osób długotrwale bezrobotnych. 7. Zwiększenie oferty kulturalno – oświatowej dla mieszkańców. 8. Zwiększenie promocji regionu. Stosowanie aktywnych narzędzi aktywizacji bezrobotnych.	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

VI. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwycięzenia problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie zachowuje spójność z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju Gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. W poniższej tabeli przedstawiono kluczowe dokumenty, z którymi Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zachowuje spójność, głównie w zakresie realizacji celów strategicznych.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 17 Spójność celów strategicznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wojcieszów na lata 2021-2025	Strategia Rozwoju Miasta Wojcieszów na lata 2015-2025	Strategia Rozwoju Sudety 2030
<p>Cel strategiczny I Przeciwdziałanie wystąpieniu zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób starszych, niepełnosprawnych i chorych.</p>	<p>Cel operacyjny:</p>	<p>Cel strategiczny: OBSZAR II Terytorium bliżej obywateli Cel operacyjny 2.3 Rozwój infrastruktury i usług „srebrnego sektora” (dla osób starszych) Cel operacyjny 2.4 Aktywizacja społeczna osób starszych</p>
<p>Cel strategiczny II Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności; przeciwdziałanie uzależnieniom i zjawiskom przemocy w rodzinie.</p>	<p>Likwidacja przyczyn i skutków patologii społecznych; Cel operacyjny: Zmniejszenie poziomu bezrobocia;</p>	<p>Cel strategiczny: OBSZAR II Terytorium bliżej obywateli Cel operacyjny 2.5 Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>
<p>Cel strategiczny III Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym wykluczeniem oraz osób nieaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.</p>		<p>Cel strategiczny: OBSZAR II Terytorium bliżej obywateli Cel operacyjny 2.2 Podwyższenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz dostosowanie do potrzeb rynku</p>

Źródło: Opracowanie własne

VII. Kierunki działań

Wdrażanie polityki społecznej, zwanej też polityką socjalną, która polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich jest warunkiem realizacji określonych celów strategicznych. Polityka społeczna dotyczy, m.in.: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywienia, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, walki z patologiami

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

społecznymi²⁸. Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. W kontekście zdefiniowanych celów strategicznych niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wdrożenie celów nastąpi poprzez określone działania, które przedstawione zostały w poniższych tabelach. Dodatkowo określone zostały wskaźniki dla poszczególnych działań, jak również określono ramy finansowe i źródła finansowania zaplanowanych działań.

Realizacja działań określona została w ramach finansowych, które są kwotami szacunkowymi, obliczonymi na podstawie wydatkowanych kwot w poprzednich latach oraz szacunkowych kwot rynkowych.

Tabela 18 Kierunki działań w ramach realizacji celu strategicznego „Przeciwdziałanie wystąpieniu zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób starszych, niepełnosprawnych i chorych”

DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI	RAMY FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych	- liczba udzielonych świadczeń pieniężnych (≥ 20 /rok); - liczba udzielonych świadczeń niepieniężnych (≥ 30 /rok);	200-300 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Realizacja polityki „Dostępność Plus” (znoszenie barier komunikacyjnych, cyfrowych i architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej)	- liczba dostosowanych pomieszczeń i budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych (≥ 1); - liczba znoszonych barier komunikacyjnych i cyfrowych w budynkach użyteczności publicznej (≥ 3 /rok)	500-800 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Organizacja pomocy wytchnieniowej dla osób zajmujących się osobami zależnymi	- liczba osób korzystających z pomocy wytchnieniowej (≥ 5 os./rok); - liczba osób korzystających ze specjalnego zasiłku opiekuńczego (≥ 40 /rok);	30-50 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości

²⁸Definicja polityki społecznej z encyklopedii PWN.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Integracja społeczna osób starszych i niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych spotkań, warsztatów itp. z udziałem osób starszych, niepełnosprawnych (≥ 1/rok); - liczba kampanii społecznych wskazujących potrzebę aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych (≥ 1/rok); - liczba prowadzonych miejsc integracji, np. Dom Seniora, Klub Dziennego Pobytu (≥ 1); 	50-80 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Integracja zawodowa osób starszych i niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba kampanii społecznych wskazujących potrzebę aktywizacji zawodowej osób starszych i niepełnosprawnych (≥ 1/rok); - liczba utworzonych miejsc integracji, np. Dom Seniora, Klub Dziennego Pobytu (≥ 1); 	50-70 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Nawiązanie współpracy z lokalnymi pracodawcami i organizacjami społecznymi w celu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i starszych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nawiązanych współpracy/organizacja wspólnych inicjatyw społecznych (≥ 1/rok); 	2-4 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne, w tym te świadczone w domu osób starszych i przewlekle chorych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób wymagających wsparcia opiekuńczego (≥ 15/rok); - liczba usług opiekuńczych (≥ 9/rok); - liczba opiekunek środowiskowych (≥ 2/rok); 	40 -50 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Upowszechnienie i rozwój wolontariatu, jako jedna z metod budowania integracji	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wolontariuszy (≥ 2/rok); 	5-10 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

międzypokoleniowej i rozwijania polityki senioralnej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba kampanii promujących wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych (≥ 1/rok); - liczba podejmowanych działań wolontarystycznych (≥ 1/rok); - liczba osób działających w ramach „Srebrnego wolontariatu” (≥ 5/rok); 		
Udział osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy w formie zdalnej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych w formie zdalnej (≥ 2/rok); - liczba osób, które wzięły udział w wydarzeniach kulturalnych w formie zdalnej (≥ 50/rok) 	2-5 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej dla osób starszych, niepełnosprawnych (np. pomoc w dotarciu do lekarzy specjalistów dla osób najbardziej potrzebujących, samotnych)	<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych pomocy (≥ 20/rok) 	8-10 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

Czas realizacji działań: 2021-2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojcieszowie, Urząd Miasta Wojcieszów.

Partnerzy: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i kulturalne, lokalni pracodawcy.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 19 Kierunki działań w ramach realizacji celu strategicznego „Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności; przeciwdziałanie uzależnieniom i zjawiskom przemocy w rodzinie”

DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI	RAMY FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Profilaktyka dbania o własne zdrowie psychiczne, skierowane do osób starszych, przeżywających trudności oraz dzieci i młodzieży	- liczba działań profilaktycznych (≥ 2 /rok); - liczba adresatów działań profilaktycznych (≥ 100 /rok); - liczba zorganizowanych działań z instytucjami i organizacjami społecznymi działającymi w obszarze zdrowia psychicznego (≥ 1 /rok);	5-10 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Poradnictwo specjalistyczne w ramach Regionalnego Centrum Kryzysowego	- liczba udzielonych porad specjalistycznych (≥ 20 /rok); - liczba działań zespołów mobilnych (≥ 10 /rok);	25 -30 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Organizacja w placówkach edukacyjnych warsztatów profilaktycznych z zakresu dbania o własne zdrowie, przeciwdziałaniu uzależnieniom, przemocy w rodzinie	- liczba warsztatów (≥ 1 /rok); - liczba uczestników warsztatów (≥ 250 /rok);	5 -10 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Organizacja alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	- liczba zorganizowanych działań (≥ 10 /rok) - liczba funkcjonujących świetlic środowiskowych organizujących zajęcia dla dzieci i młodzieży (≥ 1 /rok); - liczba uczestników (≥ 50 /rok);	20-35 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Kompleksowy system opieki nad dzieckiem i rodziną (wsparcie finansowe i niefinansowe)	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	200-250 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

	(≥ 50/rok);		
Działania edukacyjne i profilaktyczne, jako metoda kształtowania postaw zapobiegających kryzysowi rodziny, przygotowanie do życia w rodzinie.	- liczba działań edukacyjnych i profilaktycznych (≥ 1/rok); - liczba osób objętych wsparciem edukacyjnym i profilaktycznym (≥ 250/rok);	2-5 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z programów unijnych.	- liczba dzieci objętych pomocą dożywiania (≥ 50/rok); - liczba rodzin objętych pomocą dożywiania (≥ 30/rok);	25-30 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Wsparcie asystenta rodziny	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny (≤ 7/rok); - liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (≤ 4/rok)	50-80 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Szkolenia dla pracowników pomocy społecznej z zakresu kompetencji miękkich	- liczba osób korzystających ze szkoleń/warsztatów itp. (≥ 2/rok);	8-10 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin przeżywających trudności rodzinne	- liczba osób korzystających z wypoczynku (≥ 30/rok);	30-50 tys./rok	Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

Czas realizacji działań: 2021-2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojcieszowie, Urząd Miasta Wojcieszów.

Partnerzy: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i kulturalne.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 20 Kierunki działań w ramach realizacji celu strategicznego „Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym wykluczeniem oraz osób nieaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet”

DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI	RAMY FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Wsparcie i aktywizacja zawodowo-społeczna osób bezrobotnych, poprzez realizację projektów aktywnej integracji	- liczba osób bezrobotnych, którym udzielono wsparcia w postaci zasiłku (≥ 100 /rok); - liczba zrealizowanych projektów aktywnej integracji (≥ 1 /rok);	50-100 tys./rok	PUP, Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Wpieranie osób bezrobotnych podejmujących własną działalność gospodarczą, tworzenie miejsc pracy w ramach organizacji pożytku publicznego, prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o zatrudnieniu socjalnym i staży umożliwiających zdobycie doświadczenia zawodowego.	- liczba osób skierowanych do prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych (≥ 5 /rok); - liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia (≥ 25 /rok); - liczba zawartych kontraktów socjalnych (≥ 1 /rok);	20-30 tys./rok	PUP, Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Aktywizacja zawodowa osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	- liczba osób, które skorzystały ze szkoleń zawodowych, doradztwa, pośrednictwa pracy itp. (≥ 5 /rok); - liczba zrealizowanych form współpracy z instytucjami i pracodawcami (≥ 1 /rok);	x	PUP, Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Rozwijanie promocji postaw aktywności zawodowej i mobilności na rynku pracy.	- liczba przeprowadzonych promocji aktywności zawodowej (≥ 1 /rok);	1-5 tys./rok	PUP, Środki własne lub zew. pozyskane w miarę możliwości
Integracja zawodowa kobiet oraz pomoc kobietom w powrocie do pracy po urlopie macierzyńskim i wychowawczym, wsparcie w opiece nad dziećmi w celu aktywizacji	- liczba bezrobotnych kobiet do 30 roku życia (≥ 20 /rok);	x	PUP, Środki własne lub zew. pozyskane w

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

zawodowej kobiet, umożliwienie pogodzenia obowiązków rodzinnych i zawodowych.	- liczba bezrobotnych kobiet po 50 roku życia (≥ 20 /rok);		miarę możliwości
Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.	- liczba i rodzaj współpracy (≥ 1 /rok)	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
Podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu pozyskiwania informacji o ofertach pracy.	- liczba nawiązanych współpracy (≥ 1 /rok) - liczba udostępnionych informacji na terenie MOPS i stronie internetowej (≥ 5 /rok)	x	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
9.Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym powrotu do pełnienia ról społecznych poprzez organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności.	- liczba podjętych działań (≥ 1 /rok) - liczba osób objętych wsparciem (≥ 10 /rok)	5-10 tys./rok	Środki PUP, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

Źródło: opracowanie własne

Czas realizacji działań: 2021-2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań: Powiatowy Urząd Pracy w Złotoryi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojcieszowie.

Partnerzy: Urząd Miasta Wojcieszów, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i kulturalne, lokalni pracodawcy.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojcieszów na lata 2021-2025 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojcieszowie. Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji posłuży sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów oraz eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Wojcieszów.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie zbierania i analizowania informacji dotyczących działań, co pozwoli na określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, posłużą do podejmowania działań korygujących oraz oceny tego, czy realizacja wyznaczonych celów zmierza w słusznym kierunku. Monitorowanie osiąganych wskaźników przyczyni się do sporządzenia charakterystyki uzyskanych efektów oraz ich wpływu na niwelowanie występujących problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji Strategii oraz osiąganych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane wskaźniki określone w przyjętych kierunkach działań, a także dane dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących Strategię i zespołu działającego w jej realizacji. Wskaźniki monitoringowe mogą być modyfikowane, aby w odpowiedni sposób charakteryzowały przebieg realizacji Strategii.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wojcieszów na lata 2021-2025 mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

IX. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Wojcieszów w powiecie złotoryjskim 5

Spis schematów

Schemat 1 Piramida problemów społecznych w Gminie Wojcieszów 45

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2016-2019 9

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w powiecie złotoryjskim w latach 2016-2019	10
Tabela 3 Księgozbiór biblioteczny oraz liczba czytelników w latach 2015-2019	14
Tabela 4 Liczba organizacji społecznych w Wojcieszowie (stan na styczeń 2021 r.)	14
Tabela 5 Infrastruktura techniczna gospodarki mieszkaniowej w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019 [%]	17
Tabela 6 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2016 -2020.....	23
Tabela 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć w 2019 r.	29
Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej w latach 2015-2019	29
Tabela 9 Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, celowy i okresowy w latach 2016-2020	32
Tabela 10 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w latach 2016-2020.....	32
Tabela 11 Powody przyznania pomocy w latach 2016-2020	33
Tabela 12 Liczba świadczeń opiekuńczych w latach 2015-2019	36
Tabela 13 Liczba osób objętych wsparciem dożywiania w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2020.....	38
Tabela 14 Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2016-2020	40
Tabela 15 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych i energetycznych w Gminie Wojcieszów w latach 2018-2020.....	41
Tabela 16 Analiza SWOT.....	59
Tabela 17 Spójność celów strategicznych	61
Tabela 18 Kierunki działań w ramach realizacji celu strategicznego „Przeciwdziałanie wystąpieniu zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób starszych, niepełnosprawnych i chorych”	62
Tabela 19 Kierunki działań w ramach realizacji celu strategicznego „Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności; przeciwdziałanie uzależnieniom i zjawiskom przemocy w rodzinie”	65

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 20 Kierunki działań w ramach realizacji celu strategicznego „Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym wykluczeniem oraz osób nieaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet” 67

Spis wykresów

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019	10
Wykres 2 Liczba zameldowań i wymeldowani oraz saldo migracji w latach 2016-2019	11
Wykres 3 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019	16
Wykres 4 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2019	18
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2020.....	20
Wykres 6 Liczb osób bezrobotnych w poszczególnych gminach w powiecie złotoryjskim w 2020 r.....	21
Wykres 7 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2019.....	24
Wykres 8 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Wojcieszów w latach 2016-2019	25
Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2015-2019	28
Wykres 10 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019	28
Wykres 11 Wskaźnik deprivacji lokalnej w latach 2016-2019	30
Wykres 12 Liczba świadczeń udzielonych z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020	35
Wykres 13 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2015-2019.....	37
Wykres 14 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2019	39
Wykres 15 Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2016-2020.....	42
Wykres 16 Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców w opinii respondentów	49
Wykres 17 Najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych w Gminie Wojcieszów w opinii respondentów	50
Wykres 18 Ocena pomocy dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy w opinii respondentów	50

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WOJCIESZÓW NA LATA 2021 – 2025**

Wykres 19 Ocena dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy w opinii respondentów	51
Wykres 20 Ocena działań podejmowanych na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów	51
Wykres 21 Działania aktywizacyjne, które należałoby podjąć na rzecz seniorów w opinii respondentów	52
Wykres 22 Ocena występowania zjawiska uzależnień na terenie Gminy Wojcieszów w opinii respondentów	52
Wykres 23 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy w opinii respondentów	53
Wykres 24 Negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii respondentów	54
Wykres 25 Najważniejsze działania, jakie należałoby podjąć w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych w opinii respondentów	55
Wykres 26 Ocena poszczególnych uwarunkowań życia w gminie w opinii respondentów	56

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Gmina Wojcieszów	6
Zdjęcie 2 Góry ze skał wapiennych w Wojcieszowie	7
Zdjęcie 3 Ruiny zamku w Wojcieszowie	8
Zdjęcie 4 Miejskie Przedszkole Publiczne w Wojcieszowie	12
Zdjęcie 5 Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Wojcieszowie	12